

Győri Ítéltábla

Gf.IV.20.164/2020/12/I.

A Győri Ítéltábla a ügyvédi iroda1 (cím7.; ügyintéző: dr. Lohn Balázs ügyvéd) által képviselt felperes1 (cím2) felperesnek a Gyovai Ügyvédi Iroda (cím6; ügyintéző: dr. Gyovai Eszter ügyvéd) által képviselt alperes1 (cím1) I. r. alperes, valamint a Gyovai Ügyvédi Iroda (cím6; ügyintéző: dr. Gyovai Eszter ügyvéd) által képviselt alperes2 (cím8) II. r. alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2020. szeptember 23-án kelt 20.G.40.047/2018/61. számú ítélete ellen a felperes részéről 63. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes fellebbezési eljárási költségét 4.405.000,- (négymillió-négyszázötezer) Ft-ban, míg az alperesekét együttesen 1.905.000,- (egymillió-kilencszázötezer) Ft-ban állapítja meg.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az alperesek, mint egyetemlegesen jogosultak javára fizessen meg 5.400.000,- Ft perköltséget.

[2] Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a II. r. alperes tulajdonát képező, helység1 belterület helyrajzi szám1 helyrajzi szám alatti, természetben a cím9 számon lévő ingatlanon elvégzendő kivitelezés kapcsán 2017. évben egyeztetések kezdődtek, melynek eredményeként a II. r. alperes és a felperes 2017. július 19-én vállalkozási keretszerződést kötöttek.

[3] A II. r. alperes, mint megrendelő, valamint a felperes, mint vállalkozó között 2017. december 8-án jött létre „Vállalkozási szerződés önhordó raktárépület tervezési és generálkivitelezési munkálatainak elvégzésére” elnevezéssel vállalkozási szerződés (helyesen: a szerződést a II. r. alperes 2017. december 8-án, a felperes 2017. december 13-án írta alá).

[4] A szerződés preambuluma szerint a felek 2017. július 19-én azt követően kötötték vállalkozási keretszerződést, hogy a II. r. alperes pályázati eljárás során választotta ki a felperest építési feladatok elvégzésére, majd elhatározták, hogy a felperes az egyes tervezési feladatokon túl a raktárépület teljes generálkivitelezését is elvállalja. A szerződés megkötésekor sem a tervek, sem az építési engedély, sem a kivitelezési dokumentáció nem állt a felperes rendelkezésére; árajánlata a megrendelői igények és előzetes vázlattervek, valamint a már meglévő épület sajátosságainak megfelelően készült. A szerződés mellékletét képező árazott költségvetést a felek a megváltozott műszaki igények és a II. r. alperes műszaki elvárásai alapján készítették el. A szerződés 3. fejezete szerint a felperes kötelezettségei közé tartozott az építési-engedélyezési terv elkészítése, a kivitelezési terv és dokumentáció összeállítása, amely dokumentumokat a szerződés 5. számú mellékletét képező előzetes ütemezésben meghatározott időpontig köteles a II. r. alperesnek átadni. A szerződés 3.7.1. pontja értelmében a felperes a szerződéses kötelezettségeinek határidőben történő teljesítése érdekében a szerződés megkötését követően az adott munka elvégzésének megkezdése előtt szerződéseket köthet, megrendeléseket adhat le, azzal, hogy az állványrendszer elemeinek megrendelésére, gyártásba adására az építési engedély megadása napját megelőzően csak a II. r. alperes hozzájárulásával kerülhet sor. A szerződés 9.1.1. pontja alapján a vállalkozói díj 3.570.000,- EUR, amelyet fix összegű átalányként határoztak meg; ebből a szerződés 10.1.a) pontja szerint a II. r. alperes 2.000.000,- EUR összeget előleg-visszafizetési garancia átvételét követően a szerződés megkötése után benyújtott előlegkérő alapján előlegként fizet meg. A szerződés 10.4. pontja úgy rendelkezik, hogy amennyiben a szerződés annak teljes, maradéktalan teljesítését megelőzően bármely okból megszűnik, a felperes köteles az előlegnek a II. r. alperes által szabályszerűen még át nem vett és le nem igazolt munkákra vonatkozó vállalkozói díj részét a II. r. alperesnek 30 napon belül visszafizetni. A szerződés 11.6.1. pontja alapján annak 10.4. pontja szerinti esetleges előleg-visszafizetési kötelezettsége teljesítésének biztosítékaul a felperes köteles egy jó hírnevű, első osztályú magyar bank által a II. r. alperes, mint jogosult részére nyújtott és nevére kiállított, az előleg teljes összege megfizetésének napjától a teljesítési véghatáridőig szóló, feltétlen és visszavonhatatlan bankgaranciát nyújtani. A szerződés 14.4.1. pontja akként rendelkezik, hogy a szerződést bármely fél felmondhatja a másik félhez intézett írásbeli jognyilatkozat útján, legalább 30 napos felmondási idővel. Amennyiben bármely fél a szerződést rendes felmondással felmondja, úgy elszámolási kötelezettsége mellett köteles a másik fél részére a felmondással okozott bármely kár, költség megfizetésére. Az elszámolás menetét a szerződés 14.8. pontja úgy szabályozta, hogy a felek teljes körű elszámolásra kötelesek, így különösen a II. r. alperes köteles a felperesnek a közreműködői és beszállítói irányában felmerült, igazolt költségeit megtéríteni, valamint a vállalkozói díj arányos részét megfizetni. A felperesnek járó díjat a felek az árazott költségvetésben foglaltak figyelembevételével tételes elszámolás alapján állapították meg. A vállalkozói díjon felül a II. r. alperes köteles a szerződés megszűnéséig a vállalkozónál felmerült valamennyi bizonyítottan folyamatban lévő, vagy lezárt megrendelés alapján járó díj, költség, kiadás és a felperest ért minden kár megtérítésére, arra tekintettel, hogy a szerződés teljesítése érdekében a felperes az adott munka elvégzését megelőzően szerződéseket köt, megrendeléseket ad le. A szerződés 1. mellékletét a műszaki melléklet, míg 2. mellékletét az árazott költségvetés képezte. Az 1. számú melléklet tartalmazza, hogy a mellékletek közötti esetleges eltérés esetén az árazott költségvetés rendelkezései az irányadóak.

[5] A II. r. alperes a szerződés 10.1.a) pontja alapján a felperesnek 2.000.000,- EUR előleget megfizetett, a visszafizetés garanciájaként pedig a felperes 2.000.000,- EUR értékben bankgaranciát nyújtott a II. r. alperes, mint kedvezményezett jogosult javára.

[6] A felperes vállalkozói feladatának teljesítését megkezdte.

[7] 2017. december 12-én tervezési szerződést kötött a cég1gal (tervező), amelynek értelmében a tervező a szerződés alapján felépítendő építmény vázlattervi, építési engedélyezési, módosított építési engedélyezési és kivitelezési tervezési munkáinak elkészítését vállalta; a tervezési díjat 30.000,- Ft + ÁFA összegben határozták meg. A tervezési szerződés 4. pontja a teljesítési határidőt a vázlattervekre vonatkozóan 2017. decemberében, az engedélyezési tervek kapcsán 2017. december 20-ában, a módosított engedélyezési tervek tekintetében a helyi építési szabályozási terv, vagy az OKF (BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság) eltérési engedélyétől számított két hétben, a kiviteli tervek vonatkozásában 2018. március 23-ában határozta meg.

[8] A felperes 2018. január 25-én a cég2től talajvizsgáló feladatok elvégzését rendelte meg. A talajvizsgáló jelentés elkészítéséért járó 1.350.000,- Ft díjról a cég2 2018. május 3-án állított ki a felperes részére számlát, akként, hogy a teljesítés idejét 2018. április 27-én jelölte meg.

[9] A felperes és az cég3 (felelős műszaki vezető) között 2018. február 2-án jött létre megbízási szerződés; a felelős műszaki vezető a szerződés megvalósulásához szükséges felelős műszaki vezetői feladatok ellátására vállalt kötelezettséget. A megbízási díj a szerződés szerint havi 800.000,- Ft + ÁFA, azzal, hogy amennyiben a felelős műszaki vezető jelenléte a heti átlag három alkalmat meghaladná, úgy a további konzultációkért öt alkalmanként 50.000,- Ft + ÁFA konzultációs díj illeti meg.

[10] A felperes a ügyvédi irodalt jogi szolgáltatások nyújtására kérte fel. A megbízott ügyvédi iroda „név3 ügyvel” kapcsolatos jogi szolgáltatásokról 2018. május 23-án bruttó 27.305,- EUR összegben állított ki számlát. Részletezte az elvégzett szolgáltatásokat, s azok elvégzésének dátumaként 2017. június 1-je és 2018. április 13-a közötti időpontokat tüntetett fel.

[11] A felperes 2017. október 10-én a cég4től statikai szakvélemény készítését rendelte meg. Az elkészült statikai szakvéleményről a cég4 2017. október 26-án bruttó 381.000,- Ft-ra vonatkozóan állított ki számlát.

[12] A felperes 2017. október 13-án vízhozam felmérését és jegyzőkönyvezését rendelte meg a cég5től. A 2017. október 13-án kiállított számla szerint a munkavégzés díja 35.000,- Ft volt.

[13] A felperes 2017. december 12-én az cég6től fordítási szolgáltatást rendelt meg. A fordítást végző cég 2017. december 17-én bruttó 6.985,- Ft-ra állított ki számlát.

[14] A felperes 2018. február 19-én név1 egyéni vállalkozót munkavédelmi koordinátori és tűzvédelmi feladatok ellátásával bízta meg. A szerződés szerint a vállalkozó díja havi 200.000,-Ft, ezen túlmenően pedig a felperes a heti átlagosan kétszeri ellenőrzésen felüli munkaterületen történő munkavédelmi ellenőrzésért alkalmanként további 25.000,- Ft megfizetését vállalta.

[15] A felperes 2018. január 23-án az cég7gal kötött szerződést, amely szerint e cégtől 2018. március 1-jei várható kezdettel konténereket és más, az építkezés során használható dolgokat vesz bérbe.

[16] A felperes a Biztosító1gal a szerződés alapján végzendő munkák tekintetében 2018. március 1-jei kockázatviselési kezdettel, egyösszegű díjfizetés (999.373,- Ft / 3.224,- EUR) mellett kötött szerződést.

[17] A cég8 2018. február 2-án adott árajánlatot a felperesnek toronydaru építésére, azzal, hogy a megajánlott toronydaru kapacitás várhatóan 2018. május 8-tól áll rendelkezésre.

[18] Az cég9 2018. március 5-én emelőgépek bérlésére adott a felperesnek árajánlatot.

[19] A cég10 a felperesnek előregyártott vasbeton vázszerkezet kivitelezésére tett árajánlatot.

[20] A szerződés teljesítése érdekében a felperes további árajánlatokat is beszerzett.

[21] A cég11 megrendelő, valamint az cég12 vállalkozó 2017. augusztus 3-án kötöttek vállalkozási szerződést. A vállalkozási szerződés preambuluma szerint a megrendelő kapcsolódó vállalkozása a II. r. alperessel kötött szerződés alapján fővállalkozóként építési munkákat kíván végezni. A vállalkozó az e szerződés szerinti kivitelezéssel kapcsolatos egyes építési kivitelezési, szerelési és egyéb kapcsolódó munkálatok elvégzését vállalta, azzal, hogy a munkák részletezését a vállalkozási szerződés mellékletét képező végleges vállalkozói árajánlat, továbbá a díj- és költségjegyzék tartalmazza. A vállalkozói szerződés 6. fejezete rögzítette a teljesítési határidőket; eszerint a vállalkozó 2017. augusztusában köteles a tervezéssel összefüggő feladatai elvégzésére, míg a szerelési, kivitelezési munkákat legkésőbb 2018. március 1-jén köteles megkezdeni, és az összes munkát 2018. június 10-éig kell befejeznie. A szerződő felek a végleges vállalkozói ajánlatban meghatározott mennyiségű és egységárú anyagok felhasználásával elvégzett összes munka ellenértékeként 966.360,- EUR vállalkozói díjat határoztak meg. A szerződés 14.5.10. pontja alapján a megrendelő általános elállása, vagy rendes felmondása esetén a szerződést kötő felek egymással teljes körűen kötelesek elszámolni; a vállalkozónak járó díjat a felvállalt össz-műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készültség egymáshoz viszonyított százalékos arányának meghatározásával, és ennek a vállalkozói díjra vetítésével kell számítani, azaz azt kell meghatározni, hogy mennyi a részarányos, a készültségi fokhoz igazodó, a kikötött vállalkozói díjból az elvégzett munkára eső hányad. A vállalkozó további díjra, költségre, kártérítésre, kártalanításra, vagy egyéb kifizetésre nem jogosult, ugyanakkor a megrendelő nem köteles a vállalkozó elállásból, vagy felmondásból fakadó kárának megtérítésére. A

vállalkozási szerződést kötő felek 2017. december 20-án úgy módosították a szerződést, hogy a vállalkozó 2017. decemberében köteles a tervezéssel összefüggő feladatai elvégzésére, míg a szerelési, kivitelezési munkákat legkésőbb 2018. április 30-án köteles megkezdeni, és az összes munkát 2018. július 13-ig köteles befejezni. A módosított vállalkozói díj 835.588,09,- EUR.

[22] A felperes, mint megrendelő és a cég11 (korábbi nevén: cég11), mint vállalkozó 2017. december 14-én kötöttek vállalkozási szerződést. A szerződés preambuluma rögzítette, hogy a felperes a II. r. alperessel megkötött szerződés alapján építési, kivitelezési munkákat kíván végeztetni a perrel érintett ingatlanon, amely munkálatok vonatkozásában a vállalkozási szerződést megkötő felek között 2017. júliusában már vállalkozási szerződés jött létre. E szerződés alapján a vállalkozó a szerződés szerinti raklapos állványrendszerre épülő önhordó csarnok kivitelezésével kapcsolatos egyes munkálatok elvégzését vállalta, a vállalkozási szerződés 1. mellékletét képező vállalkozói ajánlatnak megfelelően. A vállalkozási szerződés 6. fejezete értelmében a vállalkozó 2017. decemberében köteles a tervezéssel összefüggő feladatai elvégzésére, míg a szerelési, kivitelezési munkákat legkésőbb 2018. április 30-án köteles megkezdeni, és az összes munkát 2018. július 20-áig köteles befejezni. A vállalkozási szerződés a vállalkozói ajánlatban meghatározott mennyiségű és egységáru anyagok felhasználásával elvégzett valamennyi munka ellenértékeként 913.879,- EUR vállalkozói díjat határozott meg. E szerződés 14.5.10. pontja alapján a megrendelő általános elállása, vagy rendes felmondása esetén a szerződést kötő felek kötelesek egymással teljes körűen elszámolni, a vállalkozónak járó díjat a felvállalt össz-műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készültség egymáshoz viszonyított százalékos arányának meghatározásával, és ennek a vállalkozói díjra vetítésével kell számítani, azaz azt kell meghatározni, hogy mennyi a részarányos, a készültségi fokhoz igazodó, a kikötött vállalkozói díjból az elvégzett munkára eső hányad.

[23] A felperes 2018. január 22-én a cég13-tól nettó 70.762,68,- EUR egységáron egy targoncát rendelt meg.

[24] A felperes a 2018. május 22-én kiállított számla alapján az cég14-től akkumulátorokat, szintérzékelőket vásárolt.

[25] A II. r. alperes 2018. február 23-án előbb telefonon, majd elektronikus levélben tájékoztatta a felperest, hogy az első kooperációs megbeszélésre 2018. március 5-én került sor. Tájékoztatta arról is, hogy a megrendelő kérése szerint eddig az időpontig a projekttel kapcsolatban újabb kötelezettségvállalásokat ne tegyen, újabb szerződéseket ne kössön.

[26] A 2018. március 5-ei kooperációs megbeszélésen a felperes a II. r. alperessel azt közölte, hogy a szerződés esetleges megszűnése esetén az őt megillető költségek és díjak összege legalább 800.000,- EUR.

[27] A II. r. alperes 2018. március 8-án a szerződést – hivatkozással annak 14.4.1. pontjára – 2018. április 7-ére felmondta, s kérte a felperest, hogy a felmondási idő alatt a szerződés terhére további kötelezettséget ne vállaljon, tevékenysége pedig szorítkozzon a már megkötött szerződések lezárására, a folyamatban lévő munkák lehető leggyorsabb, leggazdaságosabb befejezésére. Kérte a felperest a tételes elszámolás elkészítésére, és az

elszámolással igazolt költségek levonása után fennmaradó előleg visszafizetésére is. Ugyancsak 2018. március 8-án a felmondást a felperesnek e-mail-ben is megküldte, valamint azt postára is adta; a postára adott felmondó levelet a felperes 2018. március 13-án vette át.

[28] Ezt követően a felperest megillető követelésösszege kapcsán a felek között egyeztetés kezdődött, amely – bár a II. r. alperes előbb 370.000,- EUR, majd 400.000,- EUR elfogadására tett ajánlatot - nem vezetett eredményre. Időközben a II. r. alperes folyamatosan követelte az előlegből fel nem használt összeg visszafizetését; végül a felperes 2018. május 16-án 1.000.000,- EUR-t visszautalt. Ugyanezen a napon a II. r. alperes a bankgaranciából 630.000,- EUR kifizetését kérte, azonban a garantőr formai hibák és hiányosságok folytán a lehívás kifizetését 2018. június 4-én visszautasította. Miután a II. r. alperes ismételt benyújtott lehívása a formai követelményeknek már megfelelt, a bankgarancia terhére a garantőr 2018. június 14-én részére 630.000,- EUR-t megfizetett.

[29] A felperes kérelmére közjegyzői közjegyző 2018. június 4-én 14042/Ü/471/2018/2. számon bocsátott ki európai fizetési meghagyást az alperesekkel (helyesen: az I. r. alperessel, mint kötelezett-tel) szemben. Az I. r. alperesek az európai fizetési meghagyás ellen – az erre rendszeresített nyomtatványon, határidőben – ellentmondást terjesztett elő; az ellentmondás okát nem jelölte meg, mindösszesen az ellentmondás benyújtásának tényét közölte.

[30] Az elszámolás eredményeként a II. r. alperes végül 186.111,30,- EUR-t fogadott el a felperest megillető összegként; az ezt meghaladó összeg előleg visszatérítése céljából a bankgaranciát lehívta, az elfogadott összeg vonatkozásában a bankgaranciát felszabadította.

[31] A felperes keresetében arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alpereseket 635.484,70,- EUR, s annak 2018. április 13-ától a kifizetés napjáig terjedő időre járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az EUR pénznemre az Európai Központi Bank által megszabott alapkamat 8 százalékkal növelt mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Pénzkövetelése a szerződés megrendelői felmondása, valamint a megrendelői elszámolási kötelezettség teljesítésének elmulasztása kapcsán felmerült arányos vállalkozói díj megfizetésére, valamint a szerződés megszűnéséig nála felmerült díj, költség, kiadás és kár megtérítésére irányult. Előadta, hogy az alperesek a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiről szóló 1997. évi CXXXII. törvény 11. § (2) bekezdése alapján a követelés megfizetésére egyetemlegesen kötelezettek; hivatkozott arra is, miszerint fennáll annak a lehetősége, hogy a II. r. alperes vagyona az érvényesített követelésre nem nyújt fedezetet.

[32] A felperes igényét a szerződés 14.8. pontjára, valamint a Ptk. 6:144. § (2) bekezdésére és 6:522. § (2) bekezdésére alapította. Hangsúlyozta, hogy a szerződés a Ptk. előírásainál részletesebben szabályozza a szerződés megszűnése esetére az elszámolás és a kártalanítás feltételeit, így elsődlegesen erre kell tekintettel lenni. A szerződés irányadó rendelkezései és a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése tartalmában azonosak; a szerződés megszűnésekor a már elkészült munkák után neki arányos vállalkozói díj jár, az el nem készült munkák kapcsán pedig a felmerült költségek, az elmaradt vagyoni előny ellenértéke Ptk. 6:564. §-a szerinti utaló szabályból következően a kártérítésre vonatkozó rendelkezések szerint illeti őt meg.

[33] A felperes szerint a szerződés 14.4.1. pontjából következően 2018. április 12-én szűnt meg, függetlenül attól, hogy a II. r. alperes a szerződés utolsó napjaként 2018. április 7-ét jelölte meg. A 2018. február 23-ai elektronikus levél nem felelt meg a szerződés 15. pontjának, ezért joghatás kiváltására nem volt alkalmas; csupán az írásbeli felmondás kézhezvételét kezdődően volt köteles a további kötelezettségvállalásokról tartózkodni, s a munkálatokat leállítani.

[34] Kiemelte, hogy a szerződés 14.6. és 14.8. pontjai értelmében az elszámolás kötelezettsége, valamint az együttműködési kötelezettség a II. r. alperest is terhelte, azonban amikor az általa készített elszámolást nem fogadta el, s nem élt a felajánlott iratbetekintési lehetőséggel, e kötelezettségeit megsértette. Ebből következően a Ptk. 6:156. § (2) bekezdése szerint elszámolással kapcsolatos kötelezettségei teljesítésével nem eshetett késedelembe. Mivel pedig a részére az elszámolás alapján járó összeg az előleg visszafizetésének határidejéig esedékessé vált, a II. r. alperesnek az előleg visszafizetéséből származó követelésével szemben jogszerűen élt beszámítással. Emiatt a felperes jogellenesen keresett a bankgaranciából kielégítést, amivel neki kárt okozott; a bankgarancia lehívása megghiúsította 500.000,- EUR forgóeszköz hitel kérelmének kedvező elbírálását.

[35] Az egyeztetések a II. r. alperesnek felróhatóan nem vezettek eredményre; a sikertelen elszámolási kísérletek nála 3.109,- EUR költségek indukáltak, amit az alperesek ugyancsak megfizetni kötelesek.

[36] A felperes kiemelte: a helyes elszámolás szerint 818.487,- EUR illetné meg, amiből le kell vonni a II. r. alperes által elismert, s még előlegként megfizetett összeget.

[37] A lefolytatott bizonyításon túlmenően a felperes kérte a törvényszéket, tanúként hallgassa meg törvényes képviselőit, tanúlt és tanúzet (előbbi a cég11 törvényes képviselője is). Előadta, hogy nevezettek részletes nyilatkozatot tudnak tenni az érintett cégek közötti elszámolás módjáról, s igazolni tudják, hogy az alvállalkozói szerződés alapján a felperes irányában történt teljesítés milyen mértékű, továbbá vallomásuk alkalmas annak bizonyítására, hogy a ügyvédi irodával az ügyvédi díj vonatkozásában milyen megállapodás jött létre, miként arra is, hogy az ügyvédi iroda melyik szolgáltatás nyújtására mennyi időt fordított.

[38] Az elmaradt haszon kapcsán a felperes azt emelte ki, hogy amennyiben az alvállalkozóval a szerződés felmondása előtt szerződést kötött, úgy a II. r. alperes köteles kártalanításként az adott feladatra eső, az árazott költségvetésben, illetve az árazott költségvetés és a tényleges viszonyok alapulvételével elkészített elszámolásban foglalt összeget megfizetni, melynek részét képezi az elmaradt haszon is. A Ptk. 6:522. § (1) bekezdése a kártalanítás szabályai szerint a teljes kár megtérítését írja elő, amibe pedig a Ptk. 6:522. § (2) bekezdéséből következően az elmaradt vagyoni előny is beletartozik. Megjegyezte, hogy a keretszerződés előkészítésekor, 2017. június 19-én a II. r. alperes olyan nyilatkozatot tett, amelyből kiderül, hogy tudott az elmaradt haszon iránti igény megtérítése szükségességével, valamint arról is, hogy a haszonkulcs várhatóan a 10 százalékot meghaladja.

[39] Az állványrendszer kapcsán álláspontja szerint abból kell kiindulni, hogy az érdekkörébe tartozó cégnak a török partnerével kötött módosított szerződés 9. pontja értelmében a kikötött vállalkozói díj 835.588,09,- EUR, melyben 158.370,- EUR értékben opciós tétel is szerepel, azzal, hogy az opcióval 2018. január 1-jéig lehetett élni. Mivel alvállalkozója 21,62 százalékban teljesített, így 197.611,- EUR vállalkozói díjat érvényesíthet. Emellett az alvállalkozó költségelszámolás iránti igényére is tekintettel kell lenni. Utalt arra, hogy a statikai számítást kétszer kellett elvégezni, továbbá a megrendelői igények miatt annak elkészítése jelentősebb időráfordítást igényelt. Mindezek miatt helytálló a török partner költségelszámolása. Kérte ugyanakkor a perben kirendelt szakértől igazságügyi építőmérnök, statikus tervező szakértő szakvéleményének kiegészítését abban a körben, hogy az alperes kérései, illetve a többszöri módosítások, statikai számítások idő- és költségigényét mennyiben befolyásolták.

[40] A felperes hivatkozott arra is, hogy a vállalkozási szerződés teljesítése érdekében megrendelt targonca különleges, egyedi méretű, katalógusból nem rendelhető termék; arra a gyártóval egyedileg kellett szerződnie. A gyártás megkezdődött, majd a felperes a szerződést a szállítási határidőt 10-11 nappal megelőzően mondta fel. Emiatt méltányos a gyártó részéről kötbér jogcímén igényelt, ténylegesen kártérítésnek tekinthető, a teljes vételár fele körüli mértékű követelés. A gyártó és a közte létrejött határidős adásvételi szerződés az elállásra, vagy a felmondásra lehetőséget nem adott, így a kárenyhítési kötelezettsége körében eszközölt felmondás a gyártó irányába jogellenes volt; emiatt ez utóbbi kára megtérítését jogszerűen követelte.

[41] A felperes előadta, hogy a felmondás közlésének időpontjára a tervezési feladatok szinte maradéktalanul elvégzésre kerültek, s a kiviteli szervek is 95 százalékban elkészültek. A teljesítés kapcsán mindemellett nem látta szükségesnek a vállalkozói díj időarányos részének teljesítését, hanem a tervek átvételének hiányában a tervezéssel kapcsolatosan ténylegesen felmerült költségeit érvényesítette.

[42] Hivatkozott arra is, hogy közte, valamint a ügyvédi iroda között egy keretszerződésen alapuló állandó kapcsolat állt fenn. Nem vitatta, hogy a díjazásról szóló megállapodást – szemben az ügyvédekről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 29. § (1) bekezdésébe foglalt rendelkezéssel – nem foglalták írásba, azonban állította, hogy az ügyvédi iroda bármely elvégzett tevékenységért 165,- EUR / óradíjat számíthat fel. Mivel a közte és a II. r. alperes között 2017. júliusában létrejött keretszerződés csupán a korábbi keretszerződés kiegészítése volt, jogosult a jogi képvisellel kapcsolatos költségek elszámolására.

[43] A project management költségének összefüggésében azt emelte ki, hogy ez nem lineáris feladat, hanem a projekt egyes időszakaiban változó intenzitással jelentkezik, ezért a ténylegesen elvégzett munkaórát kell számításba venni.

[44] A talajvizsgálat költsége kapcsán nem vitatta ugyan, hogy az érvényesített összeg a költségvetés szerintit jelentősen meghaladja, azonban a szerződés megszűnése folytán tételes elszámolásra kell sort keríteni, ezért a ténylegesen felmerült költség megtérítésére tarthat igényt.

[45] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Utalással a szerződés 10.4. pontjára, előadták, hogy szabályszerűen átvett teljesítés hiányában a felperes a szerződés megszűnésétől számított 30 napon belül a teljes előleget visszafizetni lett volna köteles, aminek nem tett eleget. Vitatták ugyanakkor, hogy a szerződés 14.4.1. pontja alapján elszámolási kötelezettség mellett a II. r. alperes köteles megfizetni a felperesnek a felmondással okozott, a szerződés megszűnéséig felmerült bármely kárt, költséget, ugyanakkor a szerződés 14.8. pontja értelmében a felperes lett volna köteles az elszámolás körében tételesen kimutatni a szerződés megszűnéséig felmerült díjat, költséget, kiadást, kárt. Jóhiszeműen járt el a II. r. alperes akkor, amikor a teljes előleg visszafizetését annak esedékességekor nem követelte, ugyanis lehetőséget kívánt adni a felperesnek az elszámolás alapján neki járó igény beszámítására. Az egyeztetések során elismert nem tett; a felperes részéről ömlesztve átadott dokumentumokat a II. r. alperes maga próbálta rendszerezni, s állapította meg ennek alapján, hogy a felperes összesen 186.111,30,- EUR megtérítésére tarthat igényt.

[46] Az alperesek szerint a felperes elmaradt haszon címén igényt nem érvényesíthet; arra a szerződés nem ad lehetőséget. A szerződés 14.8. pontja értelmében kifejezetten csak a szerződés megszűnéséig felmerült károk követelhetők. Mindamellett amennyiben a felperes elmaradt haszon jogcímén igényt érvényesíthetne, úgy követelésének reálisan ellenőrizhető adatokon kellene alapulnia. Megjegyezték továbbá, hogy a keretszerződés létrejöttét megelőző egyeztetések során kifejtett álláspontok nem lehetnek irányadóak, ugyanis a szerződés 16.13. pontja szerinti teljességi záradék minden korábban megkötött szóbeli és írásbeli megállapodást hatálytalanított, másrészt pedig a II. r. alperes részéről nyilatkozatot tevő név² nem volt annak képviselőjére jogosult személy.

[47] Az állványrendszer vonatkozásában hangsúlyozták, hogy a felperes közvetett török partnere 2018. március 1-je után rendelte meg a nyersanyag első részét, akkor, amikor a II. r. alperes már minden beszerzést, szerződéskötést leállított. A felperes kárenyhítési kötelezettsége körében ezt a rendeltetést megakadályozni lett volna köteles. Előadták azt is, hogy a cég¹¹, valamint az cég¹² közötti vállalkozási szerződés 14.5.10. pontja alapján a felperes alvállalkozója csupán a vállalkozói díj arányos részére tarthat igényt; ebből következően ezt meghaladóan követelést a felperes sem érvényesíthet. E jogcímen tehát a felperesnek igénye nem lehet, ugyanakkor a részükről korábban elfogadott 20.519,- EUR összeget változatlanul elfogadták. A beszerzett szakvéleményben ugyan szakértől szakértő több, ellenőrizhetően nem felmerült költség elszámolására is lehetőséget látott, azonban szakértői bizonyossággal azt állapította meg, hogy valós teljesítés nem történt, így a felperes alvállalkozója felé nem vált kötelessé semmilyen díj megfizetésére, költsége pedig nem merülhetett fel.

[48] Az alperesek vitatták, hogy az érintett targonca katalógusból nem rendelhető, egyedi méretű. Véleményük szerint a világpiacon ez a targonca folyamatosan értékesíthető. Mivel a gyártó és a felperes közötti szerződésben kötbért nem kötöttek ki, az jogszerűen nem is volt érvényesíthető, másrészt pedig a gyártó részéről kár felmerülését nem látták igazolhatónak. Mindennek ellenére a rendelés lemondása folytán a targonca értékének 10 százaléka erejéig, 7.073,30,- EUR összegben a követelést elfogadták.

[49] Az alperesek vitatták azt is, hogy az engedélyes terveken kívül további tervek készültek; az engedélyes tervek kapcsán ugyanakkor a követelést elismerték. Előadták, hogy a

tervezés kapcsán a felperes csupán 7.825.740,- Ft teljesítést igazolt le. A tervezési szerződésben meghatározott határidőket a tervező nem tartotta be, így valószínűtlen, hogy a szerződés felmondásáig a kiviteli tervezés megkezdődött.

[50] Az ügyvédi költség tekintetében kiemelték, hogy a felperes kizárólag a szerződés teljesítésével kapcsolatosan felmerült képviseleti költségeire tarthat igényt, ekként csak a szerződés megkötése és megszűnése közötti időszak vehető figyelembe. A jogi képviselő által érvényesített igényeket mindemellett tételesen kell vizsgálni. A becsatolt elszámolásból 4.013.436,- Ft összegű számlát a cég11 nevére állítottak ki, így azt a felperes nem számolhatja el. Utaltak arra is, hogy a ügyvédi iroda1 által elszámolt teljesítések nem a szerződéssel, hanem egy név3 nevű céggel kapcsolatosak, ugyanakkor még ha a szerződéssel összefüggésbe is lehetne azokat hozni, az elszámolás nem tartalmazza, a megbízott ügyvédi iroda mikor, mennyi időt töltött az egyes munkákkal.

[51] A project management költségeként az alperesek szerint havi 7.918,91,- EUR, a szerződés megkötése és megszűnése közötti négy hónapra 31.675,60,- EUR vehető figyelembe.

[52] A talajvizsgálat költségei kapcsán az alperesek azt adták elő, hogy azt a költségvetésben 1.475,80,- EUR összegben tervezték, ezért ennél magasabb összeget a felperes nem követelhet.

[53] Az elsőfokú bíróság rögzítette: szakértől szakértő véleménye alapján megállapítható, hogy a teljesítés érdemben nem kezdődött el, csak alapanyagvásárlás történt. A török partner közlése szerint az acél alapanyag 50 százalékát szállították le a telepére, azonban a teljes alapanyag vételárát kifizették. Az cég12 az alapanyag költségét 35.000,- EUR összegben határozta meg, ugyanakkor a szakértő véleménye szerint azt semmilyen számítással nem lehet ellenőrizni; nincs átadás-átvételi jegyzőkönyv, vagy más teljesítési nyilatkozat. A török alvállalkozó által megjelölt management költség három vezető munkájának óradíj szerinti elszámolását jelenti, azzal, hogy az óradíjak a Magyarországon elszámolható kiemelt mérnök óradíjakhoz hasonlóak, ekként elfogadhatók. Nem ellenőrizhető ugyanakkor, hogy egy vezető mennyi órát foglalkozik a per tárgyával Magyarországon, ezért a management költség jogcímén elszámolt 8.160,- EUR-t elfogadta. A török partner a statikai számítások költségét eredetileg 12.300,- EUR összegben jelölte meg, utóbb azonban 46.800,- EUR-t kívánt elszámolni. A szakvélemény szerint az eredetileg tervezett költség realisabb; három mérnök egy átlagos számítógépes programmal maximum egy hónap alatt elkészítheti ezt a számítást, ezért legfeljebb 15.600,- EUR elszámolása képzelhető el.

[54] A kirendelt szakértő2 igazságügyi építész szakértő azt állapította meg, hogy a szerződés alapján szükséges vázlattevé és az építési engedélyezési tevé – a 2009-ben elfogadott helyi építési szabályzat előírásainak megfelelően – 2017-ben elkészült; a benyújtott építési engedélyezési tevére a hatóság 2017. decemberében adott engedélyt. A vázlattevék és az építési engedélyezési tevék 2017-ben készültek, azokat a helyi építési szabályzat tervezett változására tekintettel utóbb módosítani kellett; a módosított engedélyezési tevék készítése 2018. január 22-én kezdődött el. 2018. március 12-ig teljes mértékben a tartószerkezeti fejezet, a tűzvédelmi tevélapok és műleírás, valamint az építész műszaki leírás készült el. Megállapítható ugyanakkor, hogy a tevé munkarészek 2018. március 13-án a 2018. március

19-ei állapottal (amikor a további részek már elkészültek) közel azonos állapotban lehettek. A módosított építési engedélyezési terv készültségi foka a tervezői kimutatás szerinti 71,1 százalékos aránnyal összhangban van. 2018. március 19-ig a kiviteli tervek 80,4 százalékos arányban készültek el.

[55] A felperes állította: az alpereseknek az európai fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondása nem felel meg az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló 1896/2006/EK rendelet (a továbbiakban: EufmhR.) 16. cikk (3) bekezdésének, ezért a közjegyző kötelezését kérte arra, hogy állapítsa meg az európai fizetési meghagyás jogerőre emelkedését. Az ellentmondás benyújtására rendszeresített nyomtatványon szereplő az a mondat, amely szerint a kötelezett az európai fizetési meghagyással szemben ellentmondást nyújt be, nem tekinthető az érvényesített követelés részbeni, vagy teljes vitatásának, ami viszont az ellentmondás nélkülözhetetlen tartalmi eleme. Az eljárási kifogást a törvényszék 2018. október 30-án elutasította. Utalt arra, hogy az EufmhR. 16. cikk (1) bekezdése alapján a kötelezett az európai fizetési meghagyással együtt kézhez kapott, a VI. mellékletben található „F” formanyomtatvány felhasználásával a származási bíróságnál ellentmondást nyújthat be az európai fizetési meghagyással szemben. E cikk (3) bekezdése szerint a kötelezettnek az ellentmondásban nyilatkoznia kell arról, hogy vitatja a követelést, annak indokát azonban nem kell megjelölnie. A törvényszék kiemelte: az „F” formanyomtatvány tartalma standardizált, s ennek alapján a közjegyző fordítás nélkül is meg tudja állapítani, hogy a kötelezett ellentmondással élt; ez a követelés teljes egészének vitatását jelenti. Ez támasztja alá, hogy a formanyomtatványt úgy alakították ki, hogy azon a kötelezettnek csupán az európai fizetési meghagyás kibocsátásának dátumát kell feltüntetnie, az ellentmondás indokainak megadására külön rovat nem is áll rendelkezésre.

[56] A felperes kártérítési igénye kapcsán az elsőfokú bíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alperesek, illetve a II. r. alperes megvalósítottak-e olyan magatartást, amely jogellenes, vagy a szerződésbe ütköző volt. Ennek kapcsán hangsúlyozta, hogy a szerződést annak 14.4.1. pontja értelmében a II. r. alperes jogszerűen mondta fel. A felperes az írásbeli felmondást 2018. március 13-án kézhez vette, ekként a 30 napos felmondási határidő 2018. április 12-én eltelt, s a szerződés megszűnt. Bár a II. r. alperes 2018. február 23-án felhívta a felperest arra, hogy a projekttel kapcsolatban újabb kötelezettségvállalásokra, újabb szerződések kötésére ne kerüljön sor, majd 2018. március 8-án a felmondást tartalmazó levél digitális másolatát is megküldte e-mail formájában, a szerződés 15.2. pontjából következően a szerződés felmondásáról a felperes szabályszerűen csak 2018. március 13-án értesült, így csupán ekkor vált kötelessé arra, hogy a szerződés alapján semmilyen további kötelezettséget ne vállaljon, s tevékenysége szorítkozzon a már megkötött szerződések lezárására, a folyamatban lévő munkák lehető leggyorsabb, leggazdaságosabb befejezésére.

[57] A felek elszámolására a szerződés 14.8. pontja alkalmazandó. Bár az elszámolás közös kötelezettség, az ahhoz szükséges adatok a felperes birtokában vannak, azokat ő köteles szolgáltatni, míg az alpereseknek ezeket ellenőriznie kell. Arra alaptalanul hivatkozott a felperes, hogy a II. r. alperes az elszámolás elmulasztásával szerződésszegést követett el.

[58] A szerződés 10.4. pontjából következően a szerződés megszűnését követő 30 napos határidőben, 2018. április 12-ig a felperesnek a teljes előleget vissza kellett volna fizetnie, mely kötelezettségének azonban nem tett eleget. Emiatt a II. r. alperes az előleg teljes összegét érintően a bankgarancia lehívására jogosult volt.

[59] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes nem tudta igazolni, hogy az alperesek jogellenes magatartást tanúsítottak volna, szerződésszegést követtek volna el, ekként a kártérítésnek Ptk. 6:142. §-ában foglalt feltételei nem állnak fenn.

[60] Az elmaradt haszon tekintetében a törvényszék abból indult ki, hogy a szerződés 14.8. pontjának nyelvtani értelmezése alapján a II. r. alperes a felperes felé csak a szerződés megszűnéséig felmerült díj, költség, kiadás és kár megtérítésére köteles. Az elmaradt haszon, mint kár ugyanakkor a szerződés megszűnésével keletkezik, ezért e jogcímen a felperes elszámolási igényt nem érvényesíthet. Ezt az értelmezést erősíti, hogy amennyiben a szerződés konkrét rendelkezésének hiányában az elszámolásra a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése szerint kerülne sor, úgy ennek alapján sem érvényesíthetne a felperes elmaradt haszon iránti igényt. Abban az esetben végül, ha a kártérítés feltételei fennállnának, és a felperes elmaradt haszna megtérítését jogszerűen igényelhetné, a rendelkezésre álló adatok szerint kereseti kérelme ugyancsak nem lehetne eredményes, mivel az elmaradt vagyoni előny megítéléséhez a haszonkiesést reális és ellenőrizhető adatokkal kell igazolni. A felperes által szolgáltatott adatok szerint pedig még a ténylegesen felmerült költségek nagyrészt sem lehet reális és ellenőrizhető adatokkal igazolni; erre önmagában az árazott költségvetés sem alkalmas, ugyanis a kivitelezés kezdeti fázisában is már jelentős eltérések merültek fel a valós és a tervezett költségek között (a talajvizsgálat vonatkozásában).

[61] Az állványrendszer kapcsán az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperes a szerződés rendelkezései alapján volt jogosult közreműködői és beszállítói irányában felmerült, igazolt költségei megtérítésére, továbbá a vállalkozói díj arányos részére. Ebben a körben a felperes (helyesen: a II. r. alperes) irányában teljesítés nem történt, ezért a felperes költségei megtérítését kérhette.

[62] A jogszerűen elszámolható költségek köre a felperes és az alvállalkozója között létrejött szerződés keretei között vizsgálható. Önmagában az a tény, hogy a felperes az alvállalkozója által érvényesített valamely költséget elfogadott, e költségigényt még nem teszi jogszerűen érvényesíthetővé.

[63] A felperes és az alvállalkozója között vállalkozási szerződésnek az elszámolást rendező 14.5.10. pontja szerint a vállalkozónak járó díjat a felvállalt össz-műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készültség egymáshoz viszonyított százalékos arányának meghatározásával, s ennek a vállalkozói díjra vetítésével kell számítani; azt kell meghatározni tehát, hogy mennyi a részarányos, a készültségi fokhoz igazodó, a kikötött vállalkozói díjból az elvégzett munkára eső hányad. A beszerzett szakvélemény alapján az állapítható meg, hogy teljesítés nem történt, s a felperes alvállalkozója és annak török partnere közötti szerződés alapján is csak alapanyag vásárlásra került sor. Emiatt a felperes alvállalkozója a felperestől költségei megtérítését jogszerűen nem követelhet, így a felperes sem jogosult a jogalap nélkül elfogadott költségeket az alperesek irányában elszámolni. Emiatt a cég11, valamint az cég12 közötti alvállalkozói szerződés, s az azzal kapcsolatos elszámolás érdemi vizsgálata szükségtelen volt. Mindemellett a törvényszék utalt arra, hogy a szakértői vélemény alapján megállapítható, a török partner által elszámolt költségek nem ellenőrizhetők, nem igazolhatók. Emiatt a felperesnek a szakértői bizonyítás kiegészítésére irányuló indítványát az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta.

[64] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2018. január 22-én egy Crown TSP70000-1.5. TT17145 megnevezésű targoncát rendelt meg. A gyártó 2018. január 31-ei válasza egy TSP7000-1.5. modellszámot, valamint méretezést és opcionális felszereléslistát tartalmazott. A perben az alperesek csatoltak egy katalógust, amelyről azt állították, hogy a felperessel jogviszonyban állt gyártó termékkatalógusa. A felperes az alpereseknek ezt az állítást nem vitatta, így nem tudta bizonyítani, hogy a szerződés alapján megrendelt targonca speciális termék, amelyet a piacon nem, vagy csak különös nehézséggel lehet értékesíteni. Mivel a felperes és a gyártó között kötbérfelelősséget nem kötöttek ki, a felperes sem jogosult az ilyen igény alapján kifizetett összegek elszámolására az alperesek irányába. Bár a gyártó a szerződés jogellenes felmondásával (a megrendelés visszamondásával) okozott kárai megtérítését jogszerűen követelhetné volna, a felperes nem igazolta, hogy a gyártót ténylegesen kár érte; emiatt a gyártó a felperestől sem követelhetné kára megtérítését, s ez költségként az alperesekkel szemben sem támasztható.

[65] A tervek kapcsán az elsőfokú bíróság azt találta bizonyítottnak, hogy a szerződés megszűnéséig az építési engedélyezési tervek 100 százaléka, a módosított építési engedélyezési tervek 71,7 százaléka, míg a kiviteli tervek 80,4 százaléka készült el. Ennek alapján a felperes által tervezési költség jogcímén elszámolni kívánt 82.745,- EUR igényt alaposnak ítélte meg.

[66] Az ügyvédi költség vonatkozásában az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, a felperes nem bizonyította, hogy azok a szerződés teljesítésével kapcsolatosan felmerültek. Mivel közte és a ügyvédi iroda között keretszerződésen alapuló, folyamatos jogviszony állt fenn, a jogi képviselő nem csupán a szerződés teljesítésével kapcsolatos körben teljesített szolgáltatást. A perben csatolt „Számlamelléklet, 2017. július 1. napjától 2018. április 13. napjáig nyújtott szolgáltatások részletezése” elnevezésű - aláírás nélküli – okirat nem bizonyítja, hogy a jogi képviseletet ellátó ügyvédi iroda a szerződés teljesítésével kapcsolatosan milyen mértékű szolgáltatást nyújtott. Az okirat mindemellett számos, a szerződés teljesítéséhez nem köthető tevékenységet sorol fel (a szerződés előkészítése során a felperes részére nyújtott jogi tanácsadás, okiratszerkesztés, a szerződés felmondását követően a peres felek közötti levelezés, egyeztetés során a felperes képviseletével kapcsolatos jogi képviseleti feladatok ellátása). Nem mutatott be a felperes olyan elszámolást, melynek alapján az lett volna megállapítható, hogy egyes, az okiratban megjelölt tevékenységekre a ügyvédi iroda mennyi időt fordított.

[67] Bár az Ütv. 29. § (1) bekezdésének megsértésével az ügyvédi megbízási szerződést nem foglalták írásba, a felperes tanúbizonyítással kívánta a megbízási tartalmát, a kikötött megbízási díj összegét alátámasztani, valamint igazolni, hogy a ügyvédi iroda az egyes feladatokra mennyi munkaórát fordított. Saját és kapcsolódó vállalkozása törvényes képviselőinek tanúkenti meghallgatása ugyanakkor eredményre nem vezethet, hiszen nevezetteknek nem lehetnek közvetlen ismeretei arról, hogy az ügyvédi iroda az egyes feladatokra mennyi munkaórát fordított. Mivel tehát a szerződés teljesítésével kapcsolatos ügyvédi tevékenység időtartama ismeretének hiányában nem határozható meg – még a megbízási szerződésben meghatározott óradíj bizonyítottsága esetén sem - az a költség, melynek elszámolására a felperes igényt tarthat, az elsőfokú bíróság a Pp. 275. § (5) bekezdése [helyesen: 276. § (5) bekezdése] alapján a tanúbizonyításra vonatkozó indítványt mellőzte, s arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem igazolta, ténylegesen,

összegeként a szerződés teljesítésével kapcsolatban igénybe vett jogi képviselet tekintetében mennyi költsége merült fel.

[68] A project management költségei vonatkozásában a törvényszék szerint a felperes által csatolt elszámolás nem alkalmas a szerződés teljesítésével kapcsolatosan ténylegesen és jogszerűen felmerült költségek elszámolásának igazolására, ugyanis azok jelentős része a szerződés megkötése előtt keletkezett. Ugyanakkor az árazott költségvetés alapján a szerződés megszűnéséig felmerült project management költség 7.918,90,- EUR / hónapban meghatározható, ekként a felperes a szerződés megkötésétől annak megszűnéséig eltelt négy hónapra 31.675,60,- EUR összegre jogosult.

[69] Az alperesi elismerésre tekintettel a talajvizsgálat elkészítésén kívüli egyéb költségek 1.423,- EUR összegben elszámolhatóak. A talajvizsgálat költségeinek tekintetében annak volt jelentősége, hogy a felperes a szerződés teljesítésével kapcsolatosan ténylegesen és jogszerűen felmerült költségei elszámolására jogosult, így a felmerült 1.350.000,- Ft költségre igényt tarthat. Mindezek alapján „egyéb költségek” jogcímén a felperest 5.531,- EUR illeti meg.

[70] Mivel a felperes mindösszesen 119.951,60,- EUR költség felmerülését igazolta, melyhez képest a II. r. alperes részére 186.111,30 EUR-t fizetett meg, az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[71] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen annak megváltoztatását, kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per új tárgyalására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkör kapcsán egyrészt a bizonyítás okszerűtlenné minősítését, s ennek alapján a tényállás módosítását, másrészt a törvényszéknek a tényállásból levont jogi következtetésének az elsőfokú bíróságtól eltérően értelmezését, s a tényállásra vonatkozóan a törvényszéktől eltérő jogi minősítés alkalmazását, harmadrészt pedig jogszabálysértés megállapítása nélkül az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntésének felülmérlegelését kérte. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytelenül és hiányosan állapította meg, különös tekintettel a közte és a szerződéses partnerek között fennállt jogviszonyok tartalmára, feltételeire, s kárai jellegére. A hibás és hiányos tényállásból a törvényszék helytelenül vonta le a jogkövetkezményeket, s egyébként lényeges körülményeket nem vizsgált, emellett pedig a bizonyítási eljárást nem teljes egészében, illetve egyoldalúan folytatta le. Utalt arra, hogy a törvényszék több olyan bizonyítási indítványát utasította el, illetve hagyta figyelmen kívül, melyek a per szempontjából lényeges körülmények megállapításához vezettek volna.

[72] A felperes kiemelte, hogy az ügy érdemére kiható jelentős eljárási szabálysértés volt eljárási kifogásának jogsértő elutasítása. A törvényszék a követelés vitatására vonatkozó nyilatkozat hiányában fogadta el az alpereseknek az európai fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondását a teljes követelést vitató jognyilatkozatként, amivel az EufmhR. 16. cikk (3) bekezdését sértette meg. Hiányzik ugyanis a kötelezett részéről a vitató nyilatkozat, amelyet a jogszabály az ellentmondás egyetlen és kulcsfontosságú elemeként ír elő. Akkor járt volna el helyesen a törvényszék, ha közjegyzőtől közjegyzőt a

14042/Ü/471/2018/2. számon kibocsátott európai fizetési meghagyás jogerejével kapcsolatos intézkedések megtételére utasította volna a peres eljárás egyidejű megszüntetése mellett.

[73] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogsértő módon nem vette számításba azt, hogy az alperesek a 2019. május 9-én megtartott tárgyaláson a keresetet 90.105,86,- EUR összegben elismerték.

[74] A felperes álláspontja szerint a törvényszék a tényállást az alábbiak szerint rögzítette hiányosan és pontatlanul.

[75] A szerződés megszűnéséig, 2018. április 12-éig az építési engedélyezi tervet el kellett készítenie, a végleges, jogerős építési engedélyt meg kellett szereznie, továbbá el kellett készítenie a kivitelezési tervezést és a kivitelezési dokumentációt, végül a fejpület vasbeton tartószerkezetének felállítását és az állványrendszer alatti padozatot. Így erre az időpontra az alperesek által sem vitatottan a tervezési folyamat már lezárult, s az ütemtervben rögzítettek szerint megtörtént a kivitelezés aktuális fázisához szükséges anyagok beszerzése; ezt alátámasztja az a körülmény is, hogy a szerződés értelmében a teljesítési véghatáridő 2018. szeptember 15-e volt. Az alperesek tehát a szerződést azután mondták fel, hogy a projekt megvalósításához szükséges tudásanyagot, szellemi tulajdont megszerezték, így a kivitelezés már lényegében bárkivel, nyilvánvalóan alacsonyabb összeggel megvalósítható volt. Ennek azért van különös jelentősége, mert az elmaradt haszon, a felmerült költségek, kiadások összege a szerződés teljesítése során nőtt.

[76] A partnerekkel fennállt jogviszonyok, s azok alakulása kapcsán kifejtette, hogy a munkálatok elvégzését megkezdte, több beszállítóval, illetve alvállalkozóval szerződött, végül pedig rendeléseket adott le. A szolgáltatások jelentős hányada a II. r. alperes által sem vitatottan teljesen elkészült. Ezeket az alvállalkozói, közreműködői szerződéseket le kellett zárnia, őt elszámolási kötelezettség terhelte. Meg kellett térítenie az elvégzett munka ellenértékét, illetve a közreműködők részéről eszközölt beruházásokat, kiadásokat is, emellett pedig több esetben más jogkövetkezmény is társult a szerződés megszűnéséhez (például kötbérfizetési kötelezettség, kártalanítási kötelezettség).

[77] Álláspontja szerint elmaradt haszna és költségei számszerűsíthetők, azok egyértelműen felmerültek. A garantőr, az MKB Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság a bankgaranciának a II. r. alperes általi lehívása miatt az egyébként már részletekbe menően letárgyalt 500.000,- EUR összegű forgóeszközhitel-kérelme elbírálási folyamatát az erre vonatkozó hitelszerződés aláírását megelőzően leállította. Mindemellett rengeteg pénzt és munkaórát fektetett a projektbe. Kárenyhítési kötelezettsége körében költségeinek csökkentése, illetve a fizetésnek a jogszerűen lehetséges legtávolabbi időpontra halasztása érdekében eljár, a jogi szempontból megalapozott, elutasítható igényeket nem teljesítette, azokat vitatta. Voltak olyan költségek, melyek az alperesekkel való közléskor még nem realizálódtak, ugyanakkor később elkerülhetetlenné váltak. Mivel a II. r. alperes kérésére lehetőségeihez mérten minél több követelést pénzügyileg is rendezett partnerei felé, még a halasztott fizetés lehetőségét sem vette igénybe annak érdekében, hogy az elszámolás az alperesek igényének megfelelően történhessék. Az elszámolási igény benyújtása utáni további befektetett erőforrások újabb költségeket generáltak, mindösszesen 3.109,- EUR összegben, mely az elszámolási költség része. Utalt arra is, hogy a 2018. április 25-ei, s véglegesnek

szánt elszámolásának 797.434,- EUR végösszegéhez a II. r. alperes általi elszámolás és fizetési kötelezettség folyamatos megszegése, s a bankgarancia többszöri, visszaélésszerű lehívása folytán ennek költségei hozzáadódtak, valamint II. r. alperes miatt konverziós költségek is felmerültek. Ezért 2018. augusztus 17-én előterjesztett elszámolásában 818.487,- EUR-t érvényesített, melyből a bankgaranciához közvetlenül köthető költségek összege 10.409,- EUR, a konverziós veszteség pedig 26.122,- EUR volt. Sérrelmezte, hogy ítélet ez utóbbi tételekre vonatkozóan utalást sem tartalmaz.

[78] Megjegyezte, hogy a II. r. alperes 2018. május 4-én kelt elektronikus levelében 400.000,- EUR összegben követelését elismerte, s ennek az összegnek az elszámolására tett elszámolási ajánlatot. Emellett név4 2018. április 18-án a II. r. alperes nevében küldött levelében 370.000,- EUR követelés megalapozottságát fogadta el. A II. r. alperes 2018. június 25-ei levelében mintegy 186.000,- EUR költséget ismert el feltétel nélkül, illetve 276.194,30,- EUR összegre tett egyezségi ajánlatot. Önmagában ezeknek az elismerések fényében is kirívóan egyoldalú és logikailag megalapozatlan a törvényszéknek az a döntése, mely részére az elszámolás keretében járó összeget az alperesek által elismertnél csekélyebb összegben határozta meg.

[79] Az elszámolás helyessége, egyes költségtényezők, kiadások, károk és elmaradt hasznok felmerülése, összecszerúsége tekintetében indítványozta tanú2 és tanú1 ügyvezetők meghallgatását, azonban az elsőfokú bíróság ezeket az indítványokat indokolás nélkül mellőzte. tanú1 ügyvezető meghallgatását a cég11, és az cég12, továbbá a részére más műszaki-tervezői szolgáltatásokat nyújtó alvállalkozók, közreműködők követeléseinek, a részükre történt kifizetéseknek a rendezése kapcsán is indítványozta, azonban az elsőfokú bíróság ezt is indokolás nélkül mellőzte. A jogi költség összecszerúsége kapcsán kifogásolta, hogy tanúbizonyítására tett indítványát a törvényszék ugyancsak mellőzte. Előadta, ebben a körben nem az a releváns, hogy egyes ügyvédek hány munkaórát töltöttek el, s mivel, hanem az, hogy mennyi elszámolt munkaórát fogadott el és fizetett meg a ügyvédi irodának, s erről kizárólag az ügyvédi elszámolást tartalmazó okiratot elfogadó, s a kifizetést jóváhagyó ügyvezető tud joghatályosan nyilatkozni.

[80] A felperes sérrelmezte továbbá, hogy bár hivatalból figyelembe veendő tény, azonban az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe 2018. évi üzleti beszámolóját, mely erre az évre mínusz 71.124.000,- Ft adózott üzemi eredményt rögzít. Ehhez képest 2018. évet megelőzően, s azt követően is minden évben nyereséget realizált.

[81] A felperes hangsúlyozta, az ítélet az anyagi jogi rendelkezéseknek sem felel meg.

[82] Kiemelte, hogy a törvényszék a kártérítési igényre vonatkozóan téves megállapításokat tett. Álláspontja szerint összemosta egymással a szerződés szerű felmondással okozott károk, költségek, kiadások stb. megtérítése iránti, szerződésen alapuló igényt a szerződészegéssel okozott károkért való felelősséggel. A szerződésen alapuló igény helyett a törvényi kártérítési igény tényállási elemeit vette alapul. Hangsúlyozta, hogy a II. r. alperes kötelezettségének terjedelme a szerződés 14.4.1. pontja második mondatának, és 14.8. pontjának együttes olvasatából nyerhető ki. Ebből következően igényt tarthat a rendes felmondással okozott bármely kár és bármely költség, az alvállalkozói felé felmerült igazolt

költségek megtérítésére, a vállalkozói díj arányos részére az árazott költségvetésből kiindulva tételes elszámolás alapján, s végül valamennyi bizonyítottan folyamatban lévő, vagy lezárult megrendelés alapján járó díj, költség, kiadás, az őt ért minden kár megtérítésére. Tévesen vezette le az elsőfokú bíróság a kártérítési igény jogi feltételeit a Ptk. 6:142. §-ából, holott a keresettel érvényesített jog a II. r. alperes által a szerződésben vállalt kötelezettség. Igényének jogalapja ekként kizárólag a Ptk. 6:58. §-a. Nem követhető, az elsőfokú bíróság miért vizsgálta azt, hogy áll-e fenn jogellenesség, vagy sem, amikor a II. r. alperesnek jogos felmondása esetén is elszámolási kötelezettsége támadt. Igaz, hogy a keresetlevélben (helyesen: a keresetet tartalmazó iratban) a keresettel érvényesített igény jogalapjai körében a Ptk. 6:142. §-ára is hivatkozott; ebből azonban nem következik, hogy követelését a törvényi kártérítési szabályok szerint kívánta volna érvényesíteni – a jogalap felvételét pusztán az elővigyázatosság indokolta.

[83] A felperes mindemellett kiemelte, hogy bár a szerződés a kompenzáció feltételeit maga határozza meg, de a szerződés 16.9. pontjának utaló rendelkezéséből is következően az abban foglalt fogalmakat a rájuk alkalmazandó mögöttes törvényi szabályok, azaz a Ptk. fogalomrendszere és dogmatikája szerint kell értelmezni. Ebből az is következik, hogy a teljes kártérítés elvéből kell kiindulni. Ha a felek a szerződésben nem erre kívántak volna támaszkodni, úgy sajátképi kártérítés fogalmat vezettek volna be. A teljes kártérítés elemeit pedig a Ptk. 6:522. § (2) bekezdése úgy határozza meg, hogy a vagyonban okozott értékcsökkenés mellett ahhoz tartozik az elmaradt haszon, valamint a felmerült költségek is.

[84] Az elmaradt haszon megtérítése iránti igényt az elsőfokú bíróságnak nem pusztán a szerződésnek az elszámolási kötelezettséget szabályozó 14.8. pontja, hanem elsődlegesen annak 14.4.1. pontja keretében kellett volna vizsgálnia, ugyanis a teljes kártérítésbe az elmaradt haszon megtérítése szükségképpen beletartozik. A szerződés 16.9. pontja alapján alkalmazandó Ptk. 6:532. §-a szerinti teljes kártérítési igény a károsodás időpontjában keletkezik, s ebben az időpontban azonnal esedékes. Kára nem a szerződés megszűnésének időpontjában következett be, hanem akkor, amikor a II. r. alperes őt a szerződés további teljesítésének leállítására utasította, azaz 2018. február 23-án, de legkésőbb a felmondás joghatályos közlése napján, 2018. március 13-án. Mivel a szerződésbe tartozó egyes tételek teljesítésére más-más alvállalkozókkal szerződött, a különböző alvállalkozói szerződések lezárása is eltérő időpontokban történt. Ebből az is következik, hogy az egyes alvállalkozói szerződések felbontása, megszüntetése miatt felmerülő kára, s az e kártételekre eső elmaradt haszon szükségképpen különböző időpontokban realizálódott veszteséggént; tehát a kártérítési igény egyes elemei nem azonos időpontban jöttek létre. Hibás a törvénytörvénynek az a jogértelmezése, amely szerint az elmaradt haszon, mint kár a szerződés megszűnésével keletkezik, és ezért az elszámolás körében arra ne lehetne igényt támasztani. Abban is tévedett az elsőfokú bíróság, hogy a kár keletkezésének időpontját nem kezelte külön gondolatmenetként a kár összecszerúsége megállapíthatóságának időpontjától. Az összecszerúség megállapításának folyamata ugyanis erre irányuló felderítő tevékenységet tételez fel, ami szükségképpen tovább tart, és annak eredménye is a károkozó esemény bekövetkezéséhez képest későbbi időpontban látható. Önmagában az, hogy az elsőfokú bíróság a szerződésnek ellentmondóan elválasztotta egymástól a kártérítést és az elmaradt hasznát, s azt állította, hogy minden elmaradt haszon egyazon időpontban keletkezett, jelzi, hogy helytelen jogértelmezést vett ítélete alapjául, valamint az egyes kártételek felderülésének időpontját sem tette megfontolás tárgyává.

[85] A felperes utalt arra, hogy a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése alapján az elállás, illetve a felmondás időpontjáig elvégzett vállalkozói munka ellenértéke az arányos vállalkozói díj (amelyben a vállalkozó haszna is beleértendő), továbbá az el nem végzett munka terjedelmében a megrendelő a vállalkozónak a szerződés megszüntetésével okozott kárát is köteles megtéríteni, azzal, hogy a kártalanítás összege a vállalkozói díj összegét nem haladhatja meg. Akkor, ha a felmondás időpontjáig a mű érdemi megvalósítása nem kezdődött el, azaz, ha a mű nem készült el, úgy a vállalkozót nem a mű elkészülésének mértékével arányos vállalkozói díj fogja megilletni, hanem kártalanítás. Az elkészült műrész kapcsán tehát arányos vállalkozói díj jár, annak kapcsán pedig, ami nem készült el, viszont vagyonsökkenés, elmaradt vagyoni előny, költség keletkezett, a Ptk. 6:564. §-ának a kártalanításra vonatkozó utaló szabálya alapján az ellenérték a kártérítés szabályai szerinti mértékben és módon jár. A szerződés 14.4.1. és 14.8. pontjai, valamint a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése tartalmilag megegyeznek, ugyanis a megrendelő mind a Ptk., mind a szerződés szerint köteles a felmondással okozott valamennyi kár, költség és az arányos vállalkozói díj megtérítésére. Emellett a szerződés külön, kifejezetten kiemelte, hogy a mű elkészítése végett sok más alvállalkozóval szerződik, munkaanyagot szerez be és más költséges előkészületeket tesz, azaz erőforrásokat használ fel már a mű kivitelezésének megkezdése előtt. Ezért a szerződés hangsúlyt fektetett arra, hogy a megrendelő a felmondáskor folyamatban lévő, vagy lezárult megrendelések alapján járó díjat, költséget, kiadást és a vállalkozót ért minden egyéb kárt azonnal köteles legyen megtéríteni.

[86] A fentiekből következően a már elkészült és átadott feladatok után arányos vállalkozói díj jár (a szerződés szerint tételes elszámolással), az el nem készült feladatoknál pedig az a releváns, hogy a felmondás előtt az alvállalkozóval kötött-e szerződést, avagy sem. Ha kötött, úgy a II. r. alperes az adott feladatra eső, az árazott költségvetésben, pontosabban az árazott költségvetés és a tényleges viszonyok alapján elkészített elszámolásban foglalt összeget köteles megfizetni a szerződés szerint minden egyéb kár megtérítése mellett. A II. r. alperes kötelezettségére a kártalanítási kötelezettség szabályait kell alkalmazni, amelynek jogalapja a Ptk. 6:249. § (2) bekezdése. A Ptk. 6:522. § (1) bekezdése, illetve (2) bekezdésének b) pontja alapján az elmaradt haszon mind az arányos vállalkozói díjnak, mind a kártalanításnak részét képezi.

[87] Az elmaradt haszon összegének meghatározása tekintetében abból kell kiindulni, hogy az a projekt megállításkor realizálódó költségvetésen alapul, amelyet jóváhagyott alvállalkozói és beszállítói ajánlatokkal igazolt. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság azt állította, önmagában az árazott költségvetés az elmaradt vagyoni előny mértékének meghatározására nem alkalmas, elvetette annak lehetőségét, hogy valamely vállalkozó a szerződés megkötésekor tudja, milyen árréssal éri meg neki dolgozni. Kiemelte továbbá, hogy az elmaradt haszon megtérítése iránti igényt a II. r. alperes maga is elfogadta, amit a 2017. július 12-ei és 2017. július 16-ai elektronikus levélüzenetek igazolnak. A II. r. alperes részéről nyilatkozatot tevő név2 a szerződés tervezetét részletesen észrevételezte, arra javaslatokat tett, módosításokat eszközölt.

[88] A felperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság döntéséből az következne, hogy a rendes felmondás jogát gyakorló megrendelő akár a kivitelezés befejezését közvetlenül megelőző időpontban közölt felmondásával is meg tudná fosztani a vállalkozót nyereségétől.

[89] A felperes arra is kitért, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményét jogsértő módon értékelte.

[90] Hangsúlyozta, hogy a törvényszék az elszámolással összefüggő téves jogértelmezését az állványrendszerrel kapcsolatos kérdéskörre is rávetítette. Abból kell kiindulni, hogy az ezzel kapcsolatos vagyoni kárára is igényt tarthat. Sérelmezte, hogy a törvényszék figyelmen kívül hagyta a közte és a cég11 között létrejött szerződés szerinti elszámolási rendet, s csupán ez utóbbi, valamint annak török partnere közötti elszámolás rendjét vizsgálta. A cég11 felé teljesített, így a partnerei teljesítési segédeinek és partnereinek viszonya nem képezheti a per tárgyát. A cég11 által kimutatott költségtételeket a törvényszék egyáltalán nem vizsgálta, s indokolásában sem említette meg, hogy azok a saját vállalkozója, nem pedig a török cég felé keletkeztek. Nem értette meg a közte és a cég11 között létrejött vállalkozási szerződésben foglalt költségelszámolási mód lényegét, nem hallgatta meg az indítványozott tanúkat. Az ezzel kapcsolatos igényt közte és a cég11 között létrejött vállalkozási szerződés 14.5.10. pontja szerint a szerződésben vállalt össz-műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készítés egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával, s ennek az említett szerződés szerinti 913.879,- EUR vállalkozói díjra vetítésével kellett és lehetett volna jogszerűen meghatározni. Bár szakértői vélemény igazolta, hogy az alvállalkozó teljesítése a 21,62 százalék készültséget elérte, az ítélet mégis azt rögzítette, hogy részéről teljesítés nem történt. Hasonlóan, téves az a logika is, hogy teljesítés hiányában költségigény sem terjeszthető elő. Ebben a vonatkozásban is irányadó, hogy nem a bíróság feladata annak megítélése, alvállalkozója mely költségeit fogadja el helytállónként, ugyanis fizetési kötelezettsége az általa nem vitatott tételek vonatkozásában keletkezett.

[91] A targonca kapcsán a felperes azt emelte ki, hogy tanú3 tanú nyilatkozatával bizonyította, az egyedi megrendelésre készült, paraméterei speciálisak. Az elsőfokú bíróság értékelése helytelen annak kapcsán is, hogy attól, hogy az amerikai gyártó katalógusában szerepel egy modell, az még nem szükségszerűen piacképes Magyarországon. A termék gyártó általi listázása még nem jelenti azt, hogy a releváns piacon kereslet is van iránta. A gyártó és közte létrejött szerződés az egyoldalú megrendelői elállást, vagy felmondást nem tette lehetővé, a targonca egyedisége miatt annak értékesítésére nem volt kilátás, így kárenyhítési kötelezettségének azzal tudott eleget tenni, hogy bár a szállítási határidő 2018. március 19-e volt, a rendeltetést lemondta, azaz a szerződést jogellenesen felmondta. A jogellenes felmondással okozott kár összegét külföldi partnere a targonca vételárának felében jelölte meg, melyet a szállítási határidőhöz nagyon közeli lemondásra figyelemmel, s az esetleges jogvita költségeinek elkerülése érdekében elfogadott, és a kártérítést megfizette. Mivel ez a költség is a II. r. alperes felmondása folytán merült fel, annak megtérítésére az alperesek kötelesek.

[92] Az ügyvédi költség tekintetében álláspontja szerinti 21.500,- EUR megfizetésére kötelesek az alperesek. A 2017. decemberi szerződésmódosítással kapcsolatban felmerült ügyvédi órák száma 57,4, míg az ezen felüli további 72,9 ügyvédi óra a szerződés teljesítésével, valamint a felmondással közvetlen összefüggő feladatokra vonatkozott. A 2017. júliusi szerződéskötéshez kapcsolódó ráfordított munkaórát kimutatása nem tartalmazza. Mivel a tanácsadói tevékenység tipikusan olyan szolgáltatás, amelynek gazdasági tartalmát okirati bizonyítás útján nehéz részletesen bemutatni, így a tanúvallomások a benyújtott okiratok részletes és lényegi kiegészítésére alkalmasak. A törvényszék súlyos tévedésben volt akkor is, amikor helyette kifogásolta meg az ügyvédi munka minőségét és mennyiségét.

[93] A project management költsége kapcsán előadta, hogy ügyvezetői a releváns időszakban elsődlegesen a szerződés teljesítésével, majd megszűnésével, megszüntetésével összefüggésben nyújtottak szolgáltatást. Az elsőfokú ítélet a 2018. február 23-a és a 2018. április 12-e közötti időtartam okiratokkal bizonyítottan megemelkedett management költségeivel nem kalkulált, holott ebben az időszakban a szerződés még élt. Mindemellett az elsőfokú bíróság azt sem értékelte, hogy ilyen jellegű projektnél nem lehet a humán erőforrást a teljes projektidőszakra vonatkozóan azonos módon figyelembe venni. A szerződés idő előtti megszűnése folytán a tényleges munkavégzés kompenzálására az átalánydíj nem alkalmas; ekként az elszámolásban kötött 38.011,- EUR + 2.741,- EUR = 40.752,- EUR megtérítésére alappal tart igényt.

[94] A tervek, valamint a talajvizsgálat költségei vonatkozásában a felperes szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott.

[95] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

[96] Álláspontjuk szerint nem kétséges, a pert megelőző európai fizetési meghagyással szembeni ellentmondást az EufmhR. 16. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerint terjesztették elő. Nem valós, hogy részben a keresetet elismerték; ezzel szemben a felperes teljes, 821.596,- EUR követeléséből fogadtak el 90.105,86,- EUR-t a 2019. május 9-ei tárgyaláson tett nyilatkozatukkal.

[97] Elfogadták, hogy a szerződés megszűnésének időpontja 2018. április 12-e, azonban állították, hogy eddig az időpontig csak a tervezés előkészítése, a vázlattervek átadása, valamint az engedélyezési tervek 80 százaléka valósult meg. Még ha további tervek el is készültek, ezekből felperes a II. r. alperesnek semmit nem adott át. Abszurd és tisztességtelen a felperesnek az az érvelése, hogy mivel a tervezési díjat költség címén igényli, a terveket nem köteles átadni. A felperes e kijelentése jelzi egyébként, hogy semmilyen tudásanyagot, szellemi tulajdont nem szerzett. Kiemelték, hogy a szolgáltatásoknak csak nagyon kis része készült el (részére átadottan kizárólag a tervezés előkészítése és a vázlattervek, valamint az engedélyezési tervek 80 százaléka valósult meg). Az elsőfokú bíróság az igazolt mértékig (a tervezési költségek kapcsán még azon túlmenően is) figyelembe vette a felperesnek alvállalkozóival szembeni kötelezettségeit. Álláspontjuk szerint irreleváns, a felperes a projektbe mennyi pénzt fektetett, illetve mire alapozta jövőbeli terveit, miként az is, hogy a jogszerűen igénybe vett bankgarancia lehívása miatt esetleg nem kapott hitelt. Nem felel meg továbbá a valóságnak, hogy a felperes a II. r. alperes kérésére rendezte partnerei követelését. A felperes elszámolást nem készített, csak követelései voltak, s azokat ömlesztve, magyarázat nélkül adta át részére. Megjegyezték azt is, hogy az egyezkedési tárgyalások során különböző összegekben ajánlatokat tett, azonban ezek elismerésnek nem minősülnek.

[98] Az alperesek álláspontja szerint a törvényszék az előterjesztett bizonyítási indítványokat helytállóan mellőzte. Az állványrendszer kapcsán ezek foganatosítására azért nem volt szükség, mert nem a cég11 és az cég12 közötti szerződést kellett vizsgálni, hanem a felperes által elszámolható költségek körét az alvállalkozójával kötött szerződés keretei között

lehet megállapítani. Az ügyvédi költségek kapcsán a megbízónak valóban nem lehetnek közvetlen ismeretei arról, hogy az ügyvédi iroda egyes feladatokra mennyi munkaórát fordított, másrészt pedig a felperes ügyvezetőjének és a jogi képviselőnek érdekeltsége kölcsönösen fennáll. Nem értettek egyet a felperessel abban, hogy nem annak van jelentősége, az egyes ügyvédek hány munkaórát és mivel töltöttek el, hanem annak, hogy a felperes hány elszámolt munkaórát fogadott el és fizetett meg.

[99] A felperes fellebbezésének a hivatalból figyelembe veendő tények mellőzése kapcsán tett előadására akként reflektáltak, hogy a felperes meg sem jelölte, a bíróságot mi kötelezte volna a 2018. évi üzleti beszámoló beszerzésére, s ebből a per eldöntése szempontjából mi következett volna.

[100] Az alperesek szerint az elsőfokú bíróság ítélete az anyagi jognak is megfelel. Az elsőfokú bíróság helytállóan vont következtetést arra, hogy a szerződést a II. r. alperes jogszerűen mondta fel, a kártérítés törvényi feltételei nem állnak fenn; a felperes igényét a törvényszék helytállóan vizsgálta a szerződés 14.4.1. pont és 14.8. pontjai szerint, a Ptk.-val összhangban. Jogellenesség híján a felperes követelése a szerződésen alapulhat, miként az ítélet azt ki is mondta. A szerződés 14.4.1. pontja és 14.8. pontja egyébként az általános és különös viszonyában állnak egymással; ez utóbbi pedig nemcsak az elszámolási kötelezettség teljesítését, hanem a kártérítési kötelezettség körét is szabályozta, mégpedig akként, hogy kizárólag a szerződés megszűnéséig felmerült károk körét konkretizálta. Kiemelték azt is, a felperes következtetlenül hivatkozott a szerződés megszűnését megelőző különböző időpontokra: míg öt álláspontja szerint semmire nem kötelezte, hogy 2018. február 23-án a II. r. alperes a további szerződéskötések leállítására kérte, illetve, hogy a felmondás már 2018. március 13-án tudomására jutott, addig fellebbezésében azt állította, hogy károsodása nem a szerződés megszűnésének, hanem a felmondás közlésének időpontjában következett be. Annak van jelentősége, hogy az elmaradt haszon a szerződés megszűnésének folyománya, így az megelőzően nem keletkezhetett. Irreleváns az az érvelés, hogy a szerződés – pontosabban a teljességi záradék alapján figyelembe sem vehető szerződés tervezetének – 2017. júliusi tárgyalásakor név2nek (aki a projekt külső megbízottja volt, s képviselőként nyilatkozatot nem tett) az elmaradt haszonról mi volt a véleménye.

[101] Az alperesek hivatkoztak arra is, hogy a bírói gyakorlatból következően a megrendelő nem jogellenes elállása esetén kártalanítás helyett szankcióként megghiúsulási kötbér nem követelhető. A kártalanítási összeg rendszerint a jognyilatkozat megtételének időpontjához igazodik: ha a vállalkozó a munkát még nem kezdte meg, akkor csak tényleges kárára, az addig felmerült költségeinek, költségekének megtérítésére jogosult. Ha a munkát már megkezdte, a készülségi fokhoz igazodóan a vállalkozói díj arányos részére tarthat igényt. Amennyiben pedig a megrendelő felmondási jogát akkor gyakorolja, amikor lényegében a munkaeredmény már csaknem elkészült, a vállalkozó kártalanítási igénye megközelítheti, elérheti a teljes munka ellenértékét, mely egyébként a kártalanítási igény felső határa is. A vállalkozót egyebekben a kártalanítás tekintetében is terheli a kárenyhítési kötelezettség.

[102] Az alperesek szerint a törvényszék helyesen vont következtetést arra, hogy az elmaradt haszon érvényesítésének feltételei egyrészt nem állnak fenn, másrészt pedig adatok hiányában még a feltételek fennállása esetén sem lenne annak összecszerúsége megállapítható, ellenőrizhető.

[103] Az állványrendszer kapcsán az alperesek azt hangsúlyozták, hogy a felperes saját kapcsolt vállalkozása és annak török partnere közötti elszámolás nem releváns, de abból egyébként is csak az lett volna megállapítható, hogy a török alvállalkozó szerződésének 14.5.10. pontja szerint kizárólag az arányos vállalkozói díjra tarthatott igényt; e szerződés kifejezetten kizárja, hogy bármilyen más jogcímen térítést követelhesen. Ha a felperes alvállalkozója, illetve maga a felperes mégis elfogadott és megtérített olyan költségeket, melyek a szerződés alapján nem jártak volna, az attól még velük szemben nem érvényesíthető. Az ezt érintően beszerzett igazságügyi szakvélemény egyébként teljes mértékben álláspontjukat támasztja alá, hiszen egyértelműsíti, hogy valójában semmilyen teljesítés nem történt.

[104] Az alperesek a targonca kapcsán arra mutattak rá, hogy az egyértelműen sorozattermék, s nem is került Magyarországra. A gyártó és a felperes közötti szerződés kötbérfizetési, vagy kártérítési kötelezettséget nem írt elő, így, ha a felperes kártérítést fizetett, úgy azt jogalap nélkül tette.

[105] Az ügyvédi iroda díjazását érintően szerintük megállapíthatatlan, hogy a szerződés teljesítésével kapcsolatban végzett egyes feladatokra az ügyvédi iroda mennyi munkaórát fordított. Mindemellett az ügyvédi költségek nem szerepelnek az elszámolás alapján képező árazott költségvetésben, így ezeket feltehetően a project management költségei tartalmazzák.

[106] A project management költségei kapcsán az alperesek kiemelték: ez az egyetlen tétel, melyet önmagában a szerződés alapján egyértelműen számszerűsíteni lehet. Az árazott költségvetés 7.918,90,- EUR / hónap díját négyhavi időtartamra minden további nélkül elfogadták.

[107] A fellebbezés annyiban alapos, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem alkalmas érdemi felülbírálatra. Egyes tételeket érintően az előterjesztett igény alaposságát a rendelkezésre álló bizonyítékokból kiindulva nem lehet megállapítani, részben pedig a törvényszék nem tett eleget a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseinek megfelelően indokolási kötelezettségének.

[108] A másodfokú bíróság mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a peres eljárást megelőző európai fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet a felperes (jogosult) az I. r. alperessel (kötelezett-tel) szemben terjesztette elő. A kibocsátott európai fizetési meghagyás az I. r. alperes (kötelezett) szabályszerűen benyújtott ellentmondása folytán nem emelkedett jogerőre. Az EufmhR. 16. cikk (1) bekezdése az európai fizetési meghagyással szembeni ellentmondást érintően is formakényszerűen vezetett be, s azt az „F” jelű formanyomtatvány felhasználásával kell előterjeszteni. Az EufmhR. 16. cikk (3) bekezdésének értelmében a kötelezettnek az ellentmondásban csak arról kell nyilatkoznia, hogy a követelést vitatja; a vitatás indokát nem kell megjelölnie. Az „F” jelű formanyomtatvány standardizált módon tartalmazza a kötelezettnek azt a nyilatkozatát, hogy „az európai fizetési meghagyással szemben ezúton ellentmondást nyújtok be”. Az adott esetben az I. r. alperes (kötelezett) ellentmondását e rendelkezéseknek megfelelően terjesztette elő, amiből értelemszerűen következik, hogy a követelést teljes egészében vitatta.

[109] Tévesen hivatkozott a felperes arra is, hogy a 2019. május 9-én megtartott tárgyaláson az alperesek 90.105,86,- EUR erejéig a keresetet elismerték. A tárgyalási jegyzőkönyv szerint a felperes jogi képviselője azt a kérdést intézte az alperesek jogi képviselőjéhez, hogy úgy kell-e érteni, „a jelen perrel érvényesített követelés egy részét” erre az összegre kiterjedően ellenkérelmükben elismerték-e. Az alperesek jogi képviselője akként reagált, hogy „igen, az alperesek ebben az összegben a felperes követelését, keresetét elismerték” (Tatabányai Törvényszék 20.G.40.047/2018/14. számú jegyzőkönyv 3. oldala). Az alperesek 2019. január 22-én kelt ellenkérelme viszont nem hagy kétséget afelől, hogy a felperesnek a vállalkozási szerződésből származó összes igényét ismerték el 90.105,86,- EUR összegben. Nyilatkoztak egyidejűleg arról is, hogy mivel az előlegből 186.111,30,- EUR a felperesnél maradt, a felperesnek a perben semmilyen jogcímen nem lehet követelése, azaz a felperes által feltett kérdésben hivatkozott ellenkérelem nem foglalt magában a keresetet részben elismerő előadást (Tatabányai Törvényszék 20.G.40.047/2018/5. számú beadvány 19. oldala). Az alpereseknek a 2019. május 9-ei tárgyaláson tett valóban félreérthető nyilatkozatához képest valamennyi további perbeli nyilatkozataiból az tűnik ki egyébként, hogy az említett 186.111,30,- EUR összeget meghaladóan nem fogadták el a felperes igényét, így e nyilatkozat nem tekinthető a kereset részbeni elismerésének.

[110] A Pp. 266. § (2) bekezdése szerint a bíróság az olyan tényeket, amelyekről hivatalos tudomása van, akkor is figyelembe veszi, ha azokra a felek nem hivatkoztak. Önmagában abból a tényből, hogy a 2018. évi beszámolót az alperes letétbe helyezte, annak közzétételére sor került, így bárki megtekintheti, még nem következik, hogy annak tartalmáról a bíróságnak hivatalos tudomása van. Mindamelllett, hogy a törvényszéknek az ebben foglaltakra nem kellett figyelemmel lennie, a per eldöntése szempontjából a felperes 2018. évre vonatkozó eredményének relevanciája sincs.

[111] Az ítéltábla a keresettel érvényesített igényt érintően abból indult ki, hogy a felperes a 2018. augusztus 17-ei elszámolás szerint érvényesített igényt az alperesekkel szemben.

[112] A felperes az állványrendszer kapcsán követelését 197.611,- EUR összegben határozta meg, s állította, ezt az összeget a cég11 alvállalkozójának átutalással megfizette. Ebből az alvállalkozó által a török partner felé megfizetett mérnöki díjak összege 12.300,- EUR, az átutalt, de vissza nem fizetett előleg rész 95.527,- EUR, kapcsolt vállalkozásának saját igénye pedig 102.084,- EUR. Ez utóbbi 1.526,- EUR utazási költségből, 12.295,- EUR munkaóra elszámolásból, 10.024,58,- EUR + ÁFA összegű ügyvédi költségből, 78.291,- EUR pedig alvállalkozójának elmaradt hasznából eredt. A targoncára vonatkozó elszámolási igény 38.251,- EUR, tervezési költség címén 82.745,- EUR-t, ügyvédi költségként 21.500,- EUR-t, a project management költségeként 38.011,- EUR-t, elmaradt haszonként 398.600,- EUR-t, a bankgarancia díjaként 10.041,- EUR-t, konverziós veszteségként 16.122,- EUR-t, egyéb költségként pedig 5.606,- EUR-t jelölt meg. A 818.487,- EUR végösszegeből levonásba helyezte a megfizetett 186.111,30,- EUR-t, s a két összeg különbözetének, 632.375,70,- EUR egyetemleges megfizetésére kérte az alperesek kötelezését.

[113] Az alperesek – összhangban a II. r. alperes 2018. június 25-ei keltezésű levelével - ezek közül az összegek közül elismerték az állványrendszer kapcsán 20.519,- EUR-t, a targonca vonatkozásában 7.076,30,- EUR-t, a tervezést érintően 22.339,- EUR-t, project

management jogcímén négy hónapra 31.675,56,- EUR-t, a bankgarancia díjából 5.431,- EUR-t, továbbá 3.065,- EUR egyéb költséget, mindösszesen 90.105,86,- EUR-t (Tatabányai Törvényszék 20.G.40.047/2018/7. számú beadvány 18-19. oldalai). 25. sorszámú beadványuk szerint a talajvizsgálat költségét a felperes csak 1.475,80,- EUR erejéig érvényesítheti, melyhez képest az 2.951,- EUR összeggel többet számított fel. Előadták, hogy a cég 11 költségei velük szemben nem érvényesíthetők, de jogalap esetén e költségek csupán 4.304,- EUR lennének elfogadhatóak (Tatabányai Törvényszék 20.G.40.047/2018/54. számú beadvány 4. oldala). A tervezési díjra vonatkozó nyilatkozatukat 56. számú beadványában akként módosították, hogy azt immár 25.064,- EUR összegben ismerték el.

[114] Irányadó, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a tervezési költségeket 82.745,- EUR, valamint a talajvizsgálat költségét 1.350.000,- Ft összegben, illetve ez utóbbi figyelembevétele mellett az egyéb költségeket 5.531,- EUR-ban meghatározó tételeket a fellebbezési eljárásban már nem vitatták.

[115] Önmagában az alperesi elismerésre figyelemmel számításba kell venni az állványrendszer vonatkozásában 20.519,- EUR, a targonca kapcsán 7.076,30,- EUR, a bankgarancia tekintetében pedig 5.431,- EUR összeget. Így a felperest nem vitatottan jár 20.519,- EUR + 7.076,30,- EUR + 82.745,- EUR + 31.675,56,- EUR + 5.431,- EUR + 5.531,- EUR = 152.977, 86,- EUR.

[116] Azt kellett tehát vizsgálnia az ítéltáblának, hogy elmaradt haszon jogcímén, valamint az állványrendszer, a targonca, az ügyvédi költség, a project management, a bankgarancia díja és a konverziós költség kapcsán a felperes – az elismerthez képest – további követelést támaszthat-e, illetve e tételeket érintően hozható-e megalapozott döntés.

[117] A Ptk. 6:249. § (2) bekezdésének értelmében a megrendelő elállása vagy felmondása esetén köteles a vállalkozónak a díj arányos részét megfizetni és a szerződés megszüntetésével okozott kárt megtéríteni azzal, hogy a kártalanítás a vállalkozói díjat nem haladhatja meg.

[118] A vállalkozási szerződés keretében végzett, de a megrendelő felmondása folytán félbemaradt, befejezetlen építményért járó ellenszolgáltatást – átalányáras kivitelezés esetén – a szerződésben elvállalt teljes műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával, és ennek a szerződésben kikötött átalánydíjra vetítésével kell számítani (EBD2013. P.15., BDT2021. 4355.). Az adott esetben ugyanakkor a felperes keresetében nem vállalkozói díja arányos részére tartott igényt, nyilvánvalóan azzal összefüggésben, hogy a megrendelő II. r. alperes irányába legfeljebb csak minimális teljesítésre került sor.

[119] A Ptk. idézett rendelkezéséhez hasonlóan a régi Ptk. 395. § (1) bekezdése ugyancsak a megrendelő kötelezettségévé tette, hogy a szerződéstől elállása esetén a vállalkozó kárát térítse meg. Miként a Ptk.-hoz fűzött miniszteri indokolásból is kitűnik, a korábbi, és a hatályos rendelkezések között annyiban van különbség, hogy egyrészt a Ptk. egyértelműsíti, a megrendelőt a szerződés teljesítésének megkezdését követően elállás helyett felmondási jog illeti meg, másrészt pedig abban, hogy a vállalkozót megillető kártérítés mértékét a vállalkozói díj összegében maximálja.

[120] A Ptk. 6:522. § (1) bekezdése rögzíti a teljes kártérítés elvét. E § (2) bekezdése értelmében a teljes kárba beletartozik *a)* a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés, *b)* az elmaradt vagyoni előny, valamint *c)* a károsultat ért vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges költségek is.

[121] Meg kell jegyezni azonban, hogy a Ptk. 6:525. § (1) bekezdése folytán a károsultat kármegelőzési, kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség terheli.

[122] A régi Ptk.-n alapuló bírói gyakorlat következetes abban, hogy a megrendelő általános elállási jogának gyakorlása esetén a vállalkozó megtérítési igénye keretében nem kizárólag tényleges kárát, hanem elmaradt hasznát is érvényesítheti (BH1995. 229., Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.515/2014/4. számú ítélete). Bár a Ptk. alkalmazása körében kevés döntés közzétételére került eddig sor, a Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.049/2017/4/I. számú végzésében ugyancsak akként foglalt állást, hogy a vállalkozót a tervezett, de be nem folyt bevételnek a ráfordítandó költségekkel és egyéb kiadásokkal csökkentett része elmaradt vagyoni előny jogcímén megilleti.

[123] A Ptk. 6:59. § (1) bekezdése alapján ugyan a felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát, s lehetőségük volt a Ptk. 6:249. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéstől eltérniük, azonban erre az esetre irányadó, hogy a Ptk. 6:8. § (3) bekezdésének értelmében jogról lemondani vagy abból engedni csak kifejezett jognyilatkozattal lehet, illetve, ha valaki jogáról lemond vagy abból enged, úgy jognyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

[124] Az elsőfokú bíróság a felperes elmaradt vagyoni előny jogcímén előterjesztett követelését azért ítélte meg alaptalannak, mert a szerződés 14.8. pontja szerint a megrendelő – a vállalkozói díjon felül – a szerződés megszűnéséig a vállalkozónál felmerült valamennyi bizonyítottan folyamatban lévő, vagy lezárt megrendelések alapján járó díj, költség, kiadás és a vállalkozót ért minden kár azonnali megtérítésére vállalt kötelezettséget. Ehhez képest jogi értékelése szerint az elmaradt haszon, mint kár csak a szerződés megszűnésével keletkezik. Mindemellett megjegyezte, hogy a felperes által szolgáltatott adatok nem reálisak és ellenőrizhetőek, így azok alapján sem követelhetné elmaradt vagyoni előnye megtérítését. Annak, hogy a rendelkezésre álló adatok az elmaradt vagyoni előny meghatározásához miért nem elégségesek, a törvényszék nem adta indokát.

[125] Emlékeztetni szükséges ugyanakkor arra, hogy a szerződés 14.4.1. pontja a 14.8. pontban írt elszámolási kötelezettség mellett a szerződést felmondó fél kötelezettségévé a felmondással okozott bármely kár, költség megtérítését tette.

[126] Elmaradt vagyoni előnyre alapított követelés esetén a kárt az a magatartás idézi elő, amely megszakítja a károsult vagyonának növekedéséhez vezető oksági láncolatot. Az ezen a jogcímen alapuló igények elbírálásának legfőbb nehézségét az képezi, hogy a tényleges helyzetet egy soha meg nem valósuló hipotetikus helyzettel kell összevetni. Az elmaradt vagyoni előny (vagy annak mértéke) szükségszerű bizonytalanságából fakad, hogy a bíróságok éppen ilyen ügyekben alkalmazzák leggyakrabban az általános kártérítés jogintézményét (Ptk. 6:531. §). Ha pedig az elmaradt vagyoni előny, mint kár mértéke meg is

állapítható, úgy erre a perbelihez hasonló esetekben tipikusan szakértői bizonyítás eredményeként kerülhet sor.

[127] Tény, hogy a károkozó magatartás kifejtésének időpontja és a károsodás időpontja nem minden esetben esik egybe, azonban az adott esetben a feltételezett vagyoni előnytől a felperes a felmondás közlésével elesett, függetlenül attól, hogy a II. r. alperes elállásának hiányában esetleges hasznát a teljesítéssel realizálhatta volna.

[128] A fentiek alapján helytállóan hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a szerződő felek sajátképi kárfogalmat nem vezettek be, s nem tértek el a kár törvényi definíciójától. Egyetlen bizonyíték sem merült fel annak kapcsán, hogy – összefüggésben a felperes kifejezett joglemondásával - a II. r. alperes megtérítési kötelezettségének terjedelmét a Ptk. 6:249. § (2) bekezdésében írtakhoz képest szűkebb körben kívánták kijelölni. Téves tehát az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a vállalkozót ért kár a szerződés megszűnéséig nem következett be.

[129] A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján arra sem vonható megalapozott következtetés, hogy azok az elmaradt vagyoni előny mértékének bizonyítására alkalmatlanok. Az árazott költségvetésből kiindulva szakértői módszerrel megállapíthatónak tűnik, hogy a megrendelői felmondás eredményeként a felperes elesett-e nyereségétől, illetve milyen mértékben; ehhez a 3.570.000,- EUR kialkudott vállalkozói díjat, s a felmerült, valamint a felmondás hiányában reálisan felmerülő költségek összegét kell egybevetni.

[130] Az ítéltábla megjegyzi, egyetért az alperesekkel abban, hogy név2nek a szerződés előkészítésekor az elmaradt haszon vonatkozásában tett nyilatkozata nem lehet irányadó, figyelemmel a szerződés 16.13. pontja szerinti teljességi záradékra is.

[131] A vagyonban beállott értékcsökkenés címén előterjesztett kárigények tekintetében általános jelleggel az ítéltábla leszögezi: abból kell kiindulni, hogy a felperes a szerződéssel kapcsolatban keletkezett valamennyi költsége, kiadása megtérítését kérheti. Amennyiben indokoltan az árazott költségvetésben nem kalkulált költségei merültek fel, vagy azok a költségvetésben rögzítettekhez képest nagyobbak (mint például a talajvizsgálat esetében), úgy értelemszerűen elmaradt vagyoni előny címén arányosan kisebb összegre tarthat igényt. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanakkor – összefüggésben a vállalkozó kárenyhítési kötelezettségével - az sem, hogy az alperesek kifogásolhatják, ha a felperesnél olyan költségek, kiadások merültek fel, amelyek viselésére saját szerződő partnere(i) irányában nem lett volna köteles. A felperesnek kell továbbá igazolnia, hogy ezeket az összegeket ténylegesen kifizette, s nem csupán harmadik személyek követelésként tartják nyilván vele szemben.

[132] E kárigények vonatkozásában az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját részben nem osztja, részben pedig a törvényszék döntését hiányosan indokolta.

[133] Az állványrendszer kapcsán a törvényszék a támasztott követelést azért tartotta alaptalannak, mert egyrészt a felperes és a cég11 között létrejött szerződés 14.5.10. pontja szerint ez utóbbinak csak a teljesítés arányában lehet követelése, s a felperes irányába

teljesítés nem történt, az cég12 pedig pusztán alapanyagokat szerzett be. Utalt arra, hogy a felperes jogi álláspontja is ez volt, ekként a jogalap nélkül elfogadott költségek nem háríthatók tovább. Mintegy mellékesen megjegyezte, hogy a török partner által elszámolt költségek nem ellenőrizhetőek, nem igazolhatóak, ugyanakkor e megállapításának indokait az ítélet nem tartalmazza.

[134] A 2019. december 11-én megtartott tárgyaláson a felperes jogi képviselője (az alperesek jogi képviselőjével együttesen) pusztán azt adta elő, hogy az elszámolás alapjának körében igazolnia kell, a vállalkozói munkát irányában a cég11 milyen arányban teljesítette (Tatabányai Törvényszék 20.G.40.047/2018/22. számú jegyzőkönyv 3. oldala). Ez az előadás a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem értelmezhető akként, hogy keresetét megváltoztatta volna.

[135] Az ítéltábla ismételten rögzíti, hogy a felperes és kapcsolt vállalkozása között 2017. december 14-én létrejött vállalkozási szerződés 14.5.10. pontja értelmében a megrendelő (azaz a felperes) elállása vagy rendes felmondása esetén a felek kötelesek egymással teljeskörűen elszámolni, így – az elállás vagy felmondás időpontjának és a már megfizetett díjak függvényében – a vállalkozói díj arányos megfizetésének, vagy visszafizetésének van helye.

[136] Az említett szerződés 14.5.10. pontjában szereplő „így” kötőszó alkalmazása folytán nem vonható le az a következtetés, hogy a felperes alvállalkozója a Ptk. 6:249. § (2) bekezdésében írt, a teljes kárának megtérítéséhez fűződő jogáról lemondott volna. E szerződési pont helyes értelme szerint maradéktalan, azaz a költségekre, kiadásokra is kiterjedő elszámolást írt elő, majd részletezte az arányos vállalkozói díjra vonatkozó elszámolás módját.

[137] szakértől igazságügyi szakértői véleménye alapján valóban csupán az állapítható meg, hogy az alvállalkozó török partnere alapanyagot vásárolt, azonban tételesen nem igazolható annak 35.000,- EUR megfizetése iránti igénye. A szakértő a török alvállalkozó elismert költségeire figyelemmel a teljesítést ugyan 58.760,- EUR összegben meghatározta, azonban a felperessel szembeni költség követelés egyetlen tétele sem alátámasztott (ekként a mérnökóra ráfordítás, az utazási és az ügyvédi költség sem). A peranyagban jelenleg nincsenek olyan iratok, melyek pontosan igazolnák, az cég12 mikor, milyen alapanyagokat szerzett be, nem lelhető fel a statikai számítások anyaga, valamint további bizonylatok sem (például repülőjegy, ügyvédi számla).

[138] Mivel a szerződés szerint az alperesek a teljes kár megtérítésére vállaltak kötelezettséget, a cég11 elmaradt haszna jogcímén megfizetett összeget a felperes velük szemben érvényesítheti, annak összegét azonban neki kell bizonyítania.

[139] A Crown targoncát érintően az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a felperes a targonca egyediségét nem bizonyította, a gyártó kötbért tőle nem igényelhetett, illetve azt sem igazolta, hogy ténylegesen a szerződés felmondásával kára keletkezett. Nem tért ki viszont arra, hogy tanú3 tanú ezt cáfoló vallomását miért hagyta figyelmen kívül (Tatabányai Törvényszék 20.G.40.047/2018/22. számú jegyzőkönyv 4. és 5. oldalai).

[140] A tárgonca vonatkozásában csupán a cég15 regionális igazgatójának, név5nak a feltehetően a felpereshez intézett 2018. március 12-ei keltezésű levele áll lelhető fel, mely szerint „penalty fee” címén a gyártó követelése 38.251,- EUR (F/27. számon a keresetet tartalmazó irat mellékleteként csatolva). Emellett az alperesek a TSP 6500/7000 szériára vonatkozó katalógust 25. számú beadványuk mellékleteként csatolták. Nem áll rendelkezésre a megkötött szerződés (amennyiben ilyen írásban létrejött), nem igazolható a vételár, illetve okiratokkal az sem alátámasztott, hogy a tárgonca speciális termék volt.

[141] A ügyvédi iroda1 megbízási díjával összefüggésben az elsőfokú bíróság azt rögzítette, hogy a felperes az ügyvédi iroda szolgáltatásokat részletező (dátum és aláírás nélküli) kimutatását csatolta, illetve kérte ügyvezetői, tanú2 és tanú1 meghallgatását. A törvényszék úgy foglalt állást, hogy – a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő ügyvédi megbízási szerződés hiányában – a felperes a megbízási tartalmát, a ráfordított időt és az óradíjat nem bizonyította, s erről tanú2nek és tanú1nak sem lehetnek közvetlen ismeretei.

[142] Bár az árazott költségvetés „Ügyvédi költségek” rovatot nem tartalmaz, a felperes ebből fakadó kiadásait érvényesítheti. Azt, hogy az Ütv. 29. § (2) bekezdésének megsértésével írásba foglalt megbízási szerződés nem jött létre, a felperes terhére kell értékelni, mindazonáltal az elsőfokú bíróság tévesen zárta el annak bizonyításától, hogy e tételt érintően milyen munkavégzésre került sor, illetve milyen költségek keletkeztek. Adott esetben nem lett volna akadálya annak, hogy az időráfordítás terjedelmét, a felmerült költségeket a törvényszék mérlegeléssel határozza meg.

[143] Az ítéltábla megjegyzi, hogy a felperes keresetlevelének F/27. számú mellékleteként az ügyvédi iroda részéről a cég11nak kiállított számlákat, valamint a szolgáltatásokra vonatkozó (dátum és aláírás nélküli) kimutatásokat csatolt.

[144] A project management költségei kapcsán a felperes a vonatkozó készülségi szinteket megállapító, valamint munkaóra kimutatást csatolt; ez utóbbi táblázatos formában a képviseletében eljáró személyek munkavégzésének terjedelmét is tartalmazza. A törvényszék azt állapította meg, hogy az elszámolni kívánt költségek jelentős része a szerződés megkötését megelőzően keletkezett. Nem adta indokát azonban annak, hogy mely költségek ismerhetőek el, s így nem vonható következtetés arra, hogy e jogcímen a felperes az alperesek által elismert 31.675,56,- EUR összeget meghaladóan érvényesíthet-e követelést. Ennek kapcsán ugyancsak értékelni kell, hogy a project management költségei szükségszerűen nem lineárisan jelentkeznek, így azok az árazott költségvetésben tervezett összeghez viszonyítva magasabbak is lehetnek.

[145] Az elsőfokú bíróság ítélete egyáltalán nem tért ki arra, hogy a bankgarancia díja, valamint konverziós veszteség címén a felperes miért nem támaszthat igényt.

[146] Az ítéltábla tájékoztatta a feleket, annak a kérdésnek a megítélése, hogy a felperes saját tevékenységével összefüggésben igényelt, valamint az alvállalkozója, a cég11 által igényelt, s a felperes részéről kifizetett elmaradt vagyoni előny megállapítható-e, s ha igen, úgy milyen összegben, továbbá a project management érvényesített költségeinek

megalapozottságával kapcsolatban szakértői bizonyítás lefolytatása után lehet állást foglalni. Ebben a körben a bizonyítási érdek a felperes oldalán van, tehát ilyen bizonyítást neki kell indítványoznia, s neki kell az ezzel kapcsolatos költségek előlegezését vállalnia. Felhívta a felperest, hogy a fentiekre tegyen határozott nyilatkozatot.

[147] A felperes úgy nyilatkozott, hogy az elmaradt vagyoni előny tételek, valamint a project management költsége vonatkozásában is szakértői bizonyítás lefolytatását indítványozza, azzal, hogy vállalja a költségek előlegezését (Győri Ítéltábla Gf.IV.20.164/2020/12. számú jegyzőkönyv 1. oldala).

[148] Mindezek miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – részben a Pp. 381. §-ára, részben 384. § (2) bekezdésének b) pontjára hivatkozással - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[149] A megismételt eljárást a törvényszéknek az érdemi tárgyalási szaktól kell lefolytatnia, s a keresetet a fentiekben írt szempontok alapján kell elbírálnia. Az elmaradt vagyoni előny tételek felmerülése és mértéke, valamint a project management költségei, különös figyelemmel az árazott költségvetésre, a felmerült, illetőleg a felmondás hiányában reálisan felmerülő költségekre, szakértői bizonyítás eredményeként határozhatók meg; a szakértői költség előlegezésére a felperest kell felhívni. Az állványrendszerhez kapcsolódó költségek jelen ítélet [137] pontjában foglaltak szerint határozhatók meg, a Crown targonca tekintetében a [139] és a [140] pontokra figyelemmel hozható döntés, a ügyvédi iroda1 megbízási díja kapcsán a [142] pontban írtak alapján kell eljárni, végül az elsőfokú bíróságnak állást kell foglalnia a bankgarancia díja és a konverziós veszteség kártételeket érintően. Tekintettel kell lenni mindemellett az elismert, illetve nem vitatott igényekre, s a II. r. alperes részéről megfizetett 186.111,30,- EUR összegre is.

[150] A másodfokú bíróság a Pp. 386. § (3) bekezdése alapján a felperes fellebbezési eljárási költségét 4.405.000,- Ft-ban, míg az alperesekét együttesen 1.905.000,- Ft-ban csupán megállapította; e költségek viseléséről a törvényszék dönt. Az ítéltábla a felperesnél 2.500.000,- Ft illeték költséget, valamint nála, és az alpereseknél együttesen a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének c) pontja, (5) és (6) bekezdéseinek, s 4/A. § (1) bekezdésének felhívásával a kifejtett tevékenységgel arányban állóan – figyelemmel a benyújtott iratok terjedelmére is – 1.500.000,- Ft + ÁFA = 1.905.000,- Ft ügyvédi munkadíjat vett számításba.

Győr, 2021. július 7.

Dr. Zámbo Tamás sk.

Dr. Szabó Péter sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró